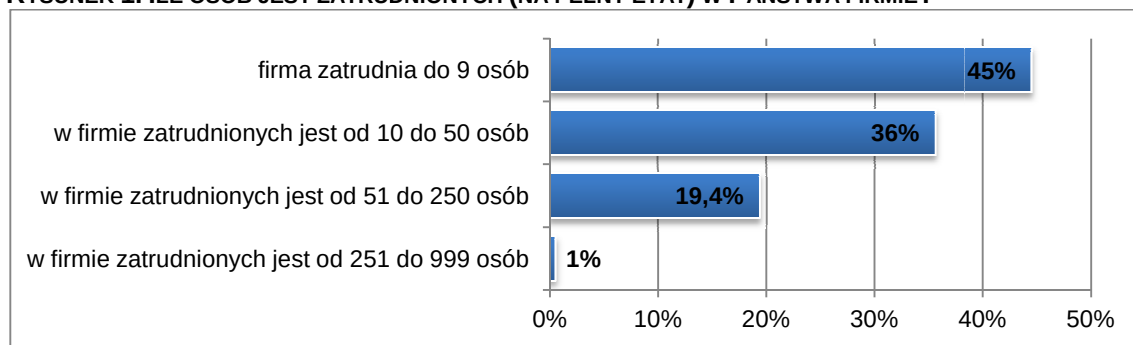

1. Charakterystyka badanych podmiotów

Badanie w powiecie myśliborskim zostało przeprowadzone metodą badań ilościowych CATI, na próbie 191 przedsiębiorstw. Wśród ogółu respondentów najliczniejszą grupę stanowili przedsiębiorcy zatrudniający do 9 pracowników (45%). Drugą najliczniejszą grupę w populacji badanych stanowili przedsiębiorcy zatrudniający od 10 do 50 pracowników (36%), natomiast najmniej liczną grupą badanych byli przedsiębiorcy zatrudniający od 251 do 999 osób (1%).

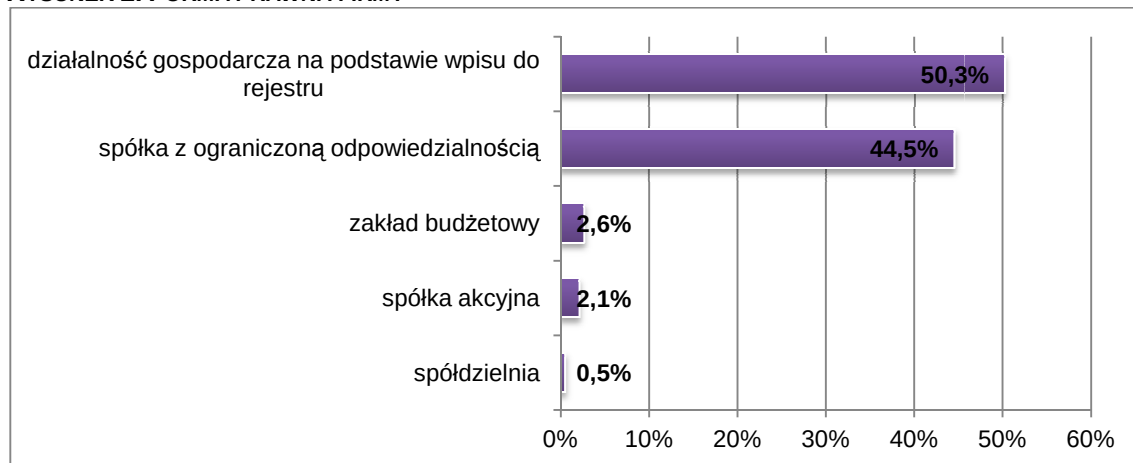
RYСУNEK 1. ILE OSÓB JEST ZATRUDNIONYCH (NA PEŁNY ETAT) W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę formę prawną badanych firm można zauważyć, że dominującą grupę stanowiły firmy prowadzące działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru (50,3%) oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (44,5%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 2.

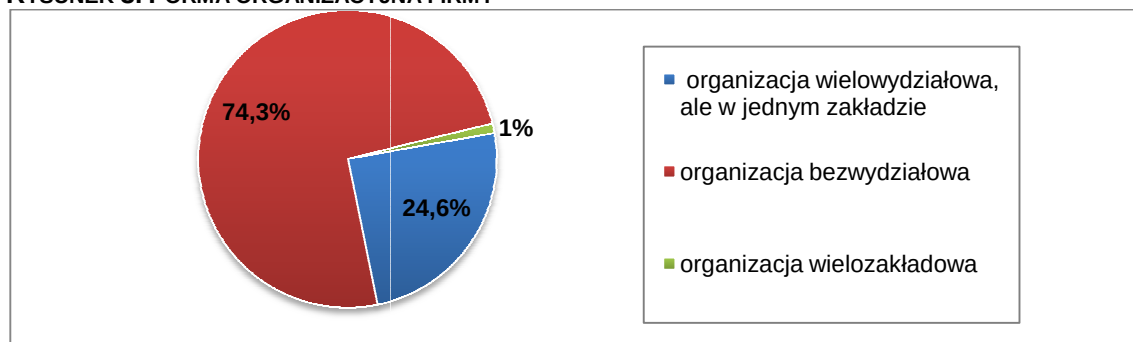
RYСУNEK 2. FORMA PRAWNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad połowa firm, które wzięły udział w badaniu posiadała bezwydziałową strukturę organizacyjną (74,3%) oraz wielowydziałową, ale w jednym zakładzie (24,6%). Przedsiębiorstwa wielozakładowe stanowiły jedynie 1% badanej populacji (rysunek 3).

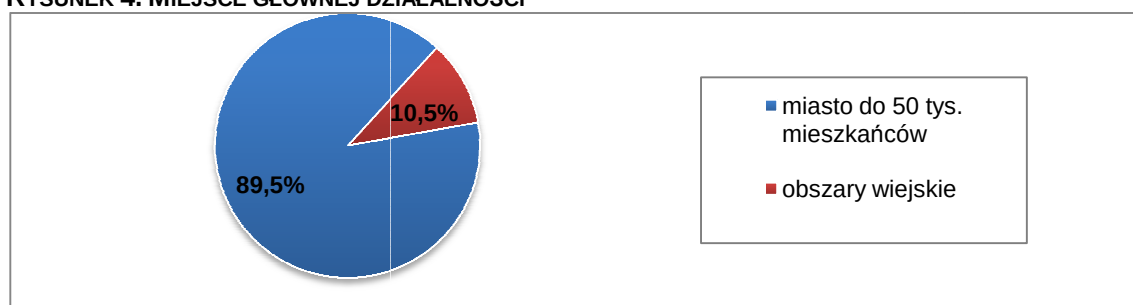
RYСУNEK 3. FORMA ORGANIZACYJNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość badanych podmiotów prowadziła swoją główną działalność na terenie ośrodka miejskiego liczącego do 50 tys. mieszkańców. Firmy te stanowiły 89,5%. Następną grupą były firmy, które prowadzą działalność na obszarach wiejskich (10,5%) (rysunek 4).

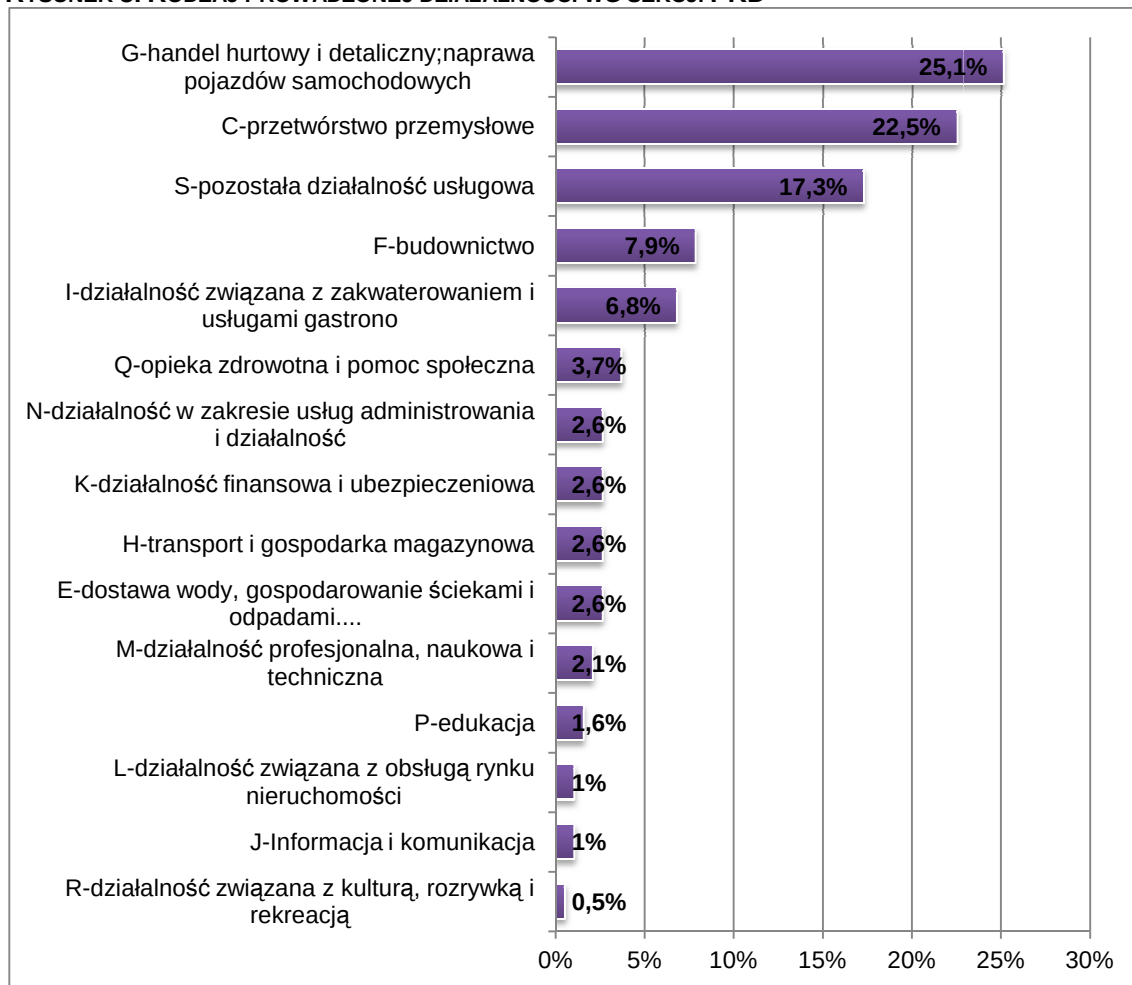
RYСУNEK 4. MIEJSCE GŁÓWNEJ DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorstwa, które wzięły udział w badaniu funkcjonują w ramach różnych sekcji PKD. Najwięcej spośród nich związanych jest z „handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (25,1%). 22,5% firm działa w sekcji „przetwórstwo przemysłowe”. Rozkład pozostałych branż przedstawia rysunek 5.

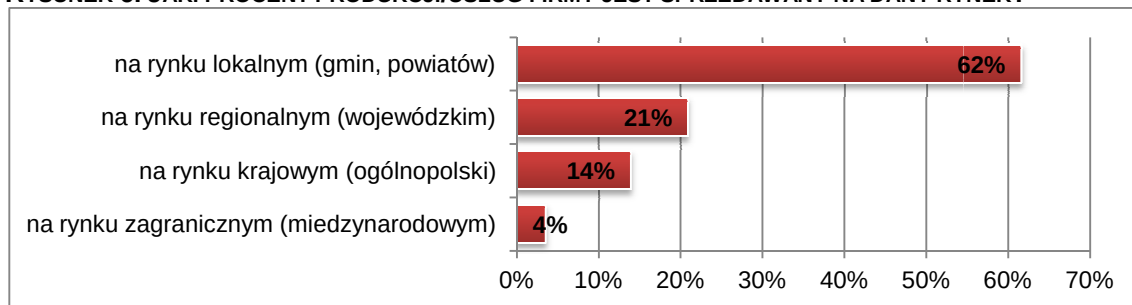
RYSUNEK 5. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI WG SEKCJI PKD

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród ogółu badanych przedsiębiorstw 62% wskazało, że ich produkcja/usługi są sprzedawane na lokalnym rynku (gmin, powiatów), 21% zadeklarowało, że ich produkcja/usługi sprzedawane są na rynku regionalnym (wojewódzkim), tylko 14% przedsiębiorstw sprzedaje produkcję/usługi na rynku ogólnopolskim, natomiast jedynie 4% na rynku zagranicznym (międzynarodowym) (rysunek 6).

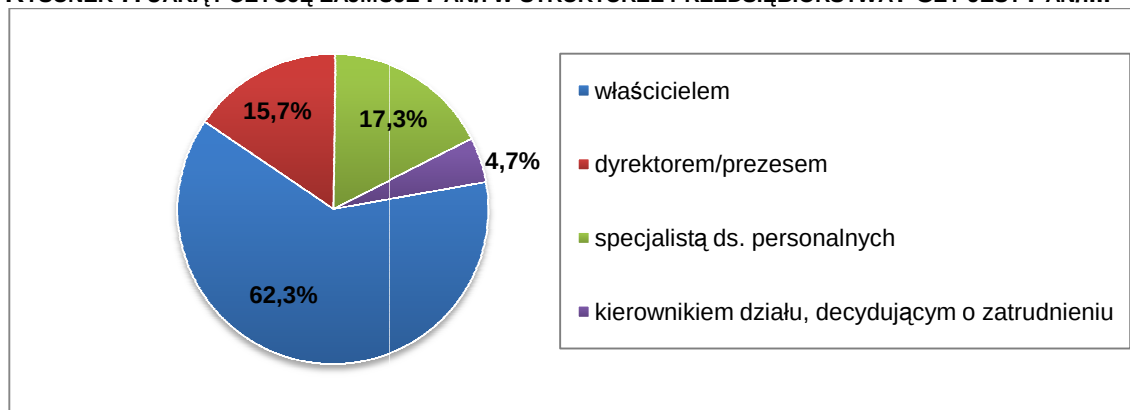
RYSUNEK 6. JAKI PROCENT PRODUKCJI/USŁUG FIRMY JEST SPRZEDAWANY NA DANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm, które wzięły udział w niniejszym badaniu reprezentowanych było przez właścicieli (62,3%), bądź przez specjalistów do spraw personalnych (17,3%) (rysunek 7).

RYSUNEK 7. JAKĄ POZYCJĘ ZAJMUJE PAN/I W STRUKTURZE PRZEDSIĘBIORSTWA? CZY JEST PAN/I...

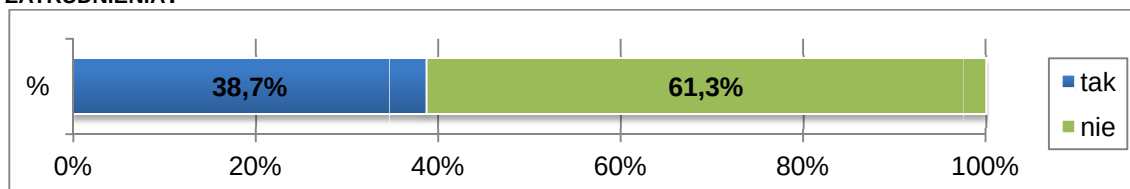
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

2. Polityka zatrudnieniowa

Jednym z głównych celów badania było rozpoznanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców województwa zachodniopomorskiego. W związku z tym respondentom zostały zadane pytania dotyczące planowanego zmniejszenia, bądź zwiększenia zatrudnienia, a także z czego będzie wynikać zmiana wielkości zatrudnienia. Ponadto respondenci zostali poproszeni o wskazanie, jakie ich zdaniem są potrzeby szkoleniowe nowo przyjmowanych osób. Pierwsze pytanie skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu dotyczyło korzystania z takiej możliwości zatrudniania pracowników, jaką są tzw. elastyczne formy zatrudnienia.

Wśród wszystkich badanych przedsiębiorstw tylko 38,7% stosuje politykę zatrudnieniową uwzględniającą elastyczne formy zatrudnienia (rysunek 8).

RYSUNEK 8. CZY PAŃSTWA FIRMA ZATRUDNIA PRACOWNIKÓW W ELASTYCZNYCH FORMACH ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród najczęściej stosowanych elastycznych form zatrudnienia odnotowano: zatrudnianie pracowników na część etatu (71,6%), zlecanie usług (32,4%), zawieranie umów o dzieło (23%), zatrudnianie praktykantów lub uczniów (8,1%) (rysunek 9).

RYSUNEK 9. KTÓRE FORMY ELASTYCZNEGO ZATRUDNIENIA SĄ STOSOWANE W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż stosują elastyczne formy zatrudnienia; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie respondenci zostali poproszeni o wskazanie przewidywanego poziomu zatrudnienia w ciągu najbliższego roku. Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż w większości przypadków przedsiębiorcy nie planują znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. 58,6% respondentów zadeklarowało, iż liczba osób pracujących w najbliższym czasie pozostanie bez zmian. Wzrost zatrudnienia zadeklarowało jedynie 14,7% badanych, co z racji wysokiego poziomu bezrobocia w województwie jest stanem negatywnym, biorąc przy tym pod uwagę fakt, iż respondentami były firmy uznane na potrzeby badania za wiodące na rynku pracy. Natomiast niewątpliwie pozytywnym jest fakt, iż jeszcze mniejszy odsetek przedsiębiorców przewiduje w ciągu najbliższego roku redukcję etatów – takie rozwiązanie wskazało niecałe 2,1% pracodawców (tabela 1).

TABELA 1. CZY POZIOM ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE BĘDZIE:

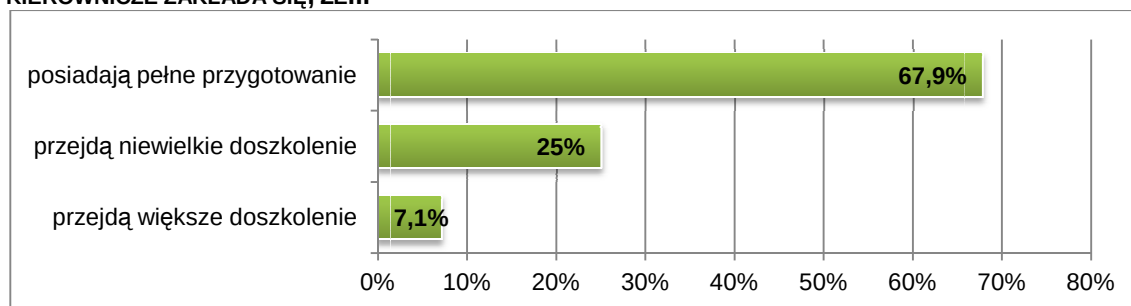
		Do 9 osób	Od 10 do 50 osób	Od 51 do 250 osób	Od 250 do 999 osób	Ogółem
Wyższy niż obecnie	n	7	10	11	0	28
	%	8,2%	14,7%	29,7%	0%	14,7%
Na tym samym poziomie	n	59	40	13	0	112
	%	69,4%	58,8%	35,1%	0%	58,6%
Niższy niż obecnie	n	1	1	2	0	4
	%	1,2%	1,5%	5,4%	0%	2,1%
Nie wiem/trudno powiedzieć	n	18	17	11	1	47
	%	21,2%	25%	29,7%	100%	24,6%
Ogółem	n	85	68	37	1	191
	%	100%	100%	100%	100%	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku będzie wyższy niż obecnie, zostali poproszeni o wskazanie, jak duża zmiana zatrudnienia nastąpi w ich firmach. Analiza pozyskanego materiału badawczego wykazała, iż zgodnie z odpowiedziami respondentów, w badanych firmach łącznie planuje się przyjąć około 60 pracowników. Jak zostało wspomniane wyżej, dane te nie są zadowalające biorąc pod uwagę sytuację na zachodniopomorskim rynku pracy.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić osoby na wolne stanowiska pracy w większości oczekują, iż osoby te, będą w pełni przygotowywane do wykonywania swych obowiązków. Tylko 25% badanych zamierza dla nowozatrudnionych osób przeprowadzić niewielkie doszkolenie, zaś 7,1% zadeklarowało, iż osoby te przejdą większe doszkolenie (rysunek 10).

RYСУNEK 10. CZY WOBEC NOWO PRZYJMOWANYCH OSÓB DO PRACY NA STANOWISKA INNE NIŻ KIEROWNICZE ZAKŁADA SIĘ, ŻE...

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wymienienie stanowisk/zawodów, na które szukać będą pracowników w ciągu najbliższego roku. Z racji tego, iż w badaniu udział wzięły firmy reprezentujące różne branże w regionie, nie można było przeprowadzić stricte statystycznej analizy podawanych przez respondentów zawodów. Tabela 2 przedstawia wszystkie wskazywane przez przedsiębiorców zawody/stanowiska, na które planują oni zatrudnić pracowników.

TABELA 2. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKO, NA KTÓRE SZUKAĆ BĘDĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
3323	Zaopatrzeniowcy	3
4110	Pracownicy obsługi biurowej	2
4120	Sekretarki (ogólne)	2
5120	Kucharze	2
5131	Kelnerzy	2
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	2
7131	Malarze i pokrewni	2
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	2

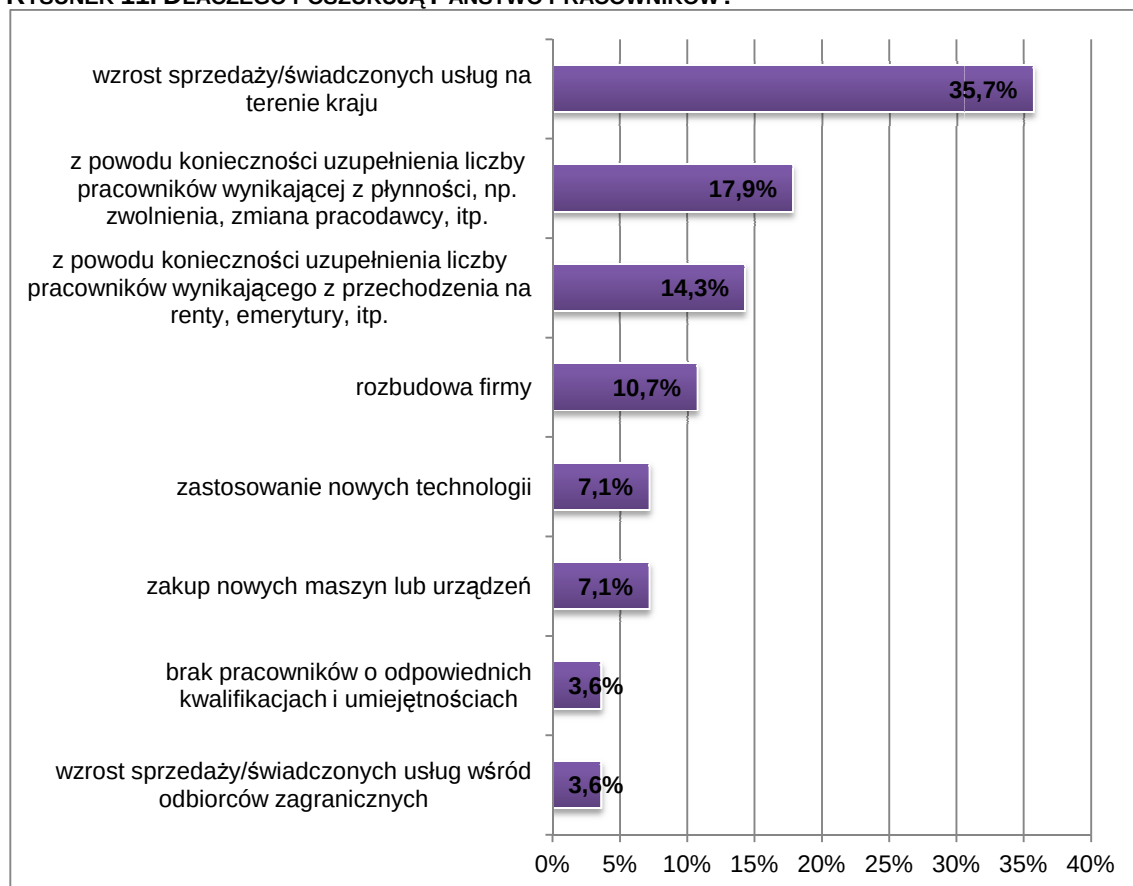
9329	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	2
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	1
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	1
3341	Kierownicy biura	1
4132	Operatorzy wprowadzania danych	1
4311	Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	1
4321	Magazynierzy i pokrewni	1
5165	Instruktorzy nauki jazdy	1
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1
7116	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	1
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	1
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	1
9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	1
9321	Pakowacze	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Głównym powodem, dla którego badani przedsiębiorcy planują zwiększyć liczbę zatrudnienia jest wzrost sprzedaży, bądź świadczonych usług na terenie kraju. W ten sposób odpowiedziało 35,7% badanych firm, uznanych za wiodące w regionie. Następnym, najczęściej podawanym powodem, jest konieczność uzupełnienia liczby pracowników wynikająca z płynności, np. zwolnienia, zmiana pracodawcy (17,9% wskazań) (rysunek 11).

RYSUNEK 11. DLACZEGO POSZUKUJĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejne pytania zawarte w kwestionariuszu wywiadu dotyczyły tych przedsiębiorców, którzy w najbliższym czasie planują redukcję etatów. Analiza zebranych danych wykazała, iż planowane zwolnienia dotyczyć będą w badanych firmach około 14 osób. Z niniejszego badania wynika, iż bilans stanu zatrudnienia w badanych firmach jest dodatni – planowanych jest o 46 więcej przyjęć niż zwolnień pracowników.

Przedsiębiorcy, którzy w ciągu kolejnych 12 miesięcy będą redukować personel, również zostali poproszeni o wskazanie, w jakich zawodach, bądź na jakich stanowiskach planują zwolnienia. Odpowiedzi respondentów przedstawia tabela 3.

TABELA 3. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKA, NA KTÓRYCH NASTĄPI ZMNIEJSZENIE LICZBY PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
4110	Pracownicy obsługi biurowej	2
3322	Przedstawiciele handlowi	1
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1
8153	Operatorzy maszyn do szycia	1
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	1

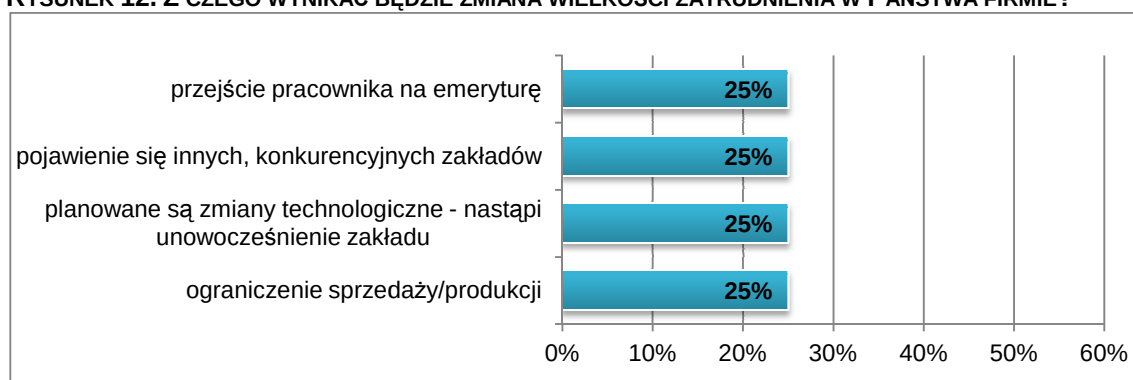
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku zmniejszy się; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z badania wynika, iż planowane zmniejszenie zatrudnienia w badanych firmach spowodowane jest tym, iż:

- ◆ badane przedsiębiorstwa planują ograniczyć sprzedaż, bądź produkcję,
- ◆ pojawiły się nowe, konkurencyjne zakłady,
- ◆ nastąpi unowocześnienie zakładu,
- ◆ planowane są zmiany technologiczne - nastąpi unowocześnienie zakładu (rysunek 12).

RYСУNEK 12. Z CZEGO WYNIKAĆ BĘDZIE ZMIANA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

3. Zawody kluczowe w badanych firmach oraz oczekiwania pracodawców odnośnie pracowników zatrudnionych w tych zawodach

Kolejna kwestia poruszona podczas bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych dotyczyła zawodów kluczowych w badanych firmach oraz oczekiwań pracodawców odnośnie osób zatrudnionych w tych zawodach. Ta część badania posłużyć miała do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jakie zdaniem pracodawców są najważniejsze kwalifikacje i kompetencje z punktu widzenia pracy zawodowej?

- ♦ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie zawodów, bądź stanowisk kluczowych dla firm, w których jest, lub będzie zatrudnionych najwięcej pracowników.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez pracodawców zawodem kluczowym jest sprzedawca sklepowy (ekspedient). Następnie najczęściej wskazywanymi zawodami były: przedstawiciele handlowi, ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni, mechanicy pojazdów samochodowych, malarze i pokrewni, piekarze, cukiernicy i pokrewni, stolarze meblowi i pokrewni, kierowcy samochodów osobowych i dostawczych. Pozostałe wskazywane zawody przedstawia tabela 4.

TABELA 4. PROSZĘ WYMIENIĆ ZAWODY KLUCZOWE DLA PAŃSTWA FIRMY, W KTÓRYCH JEST LUB BĘDZIE ZATRUDNIONYCH NAJWIĘCEJ PRACOWNIKÓW?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	32
3322	Przedstawiciele handlowi	11
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	11
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	10
7131	Malarze i pokrewni	9
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	9
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	9
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	9
4110	Pracownicy obsługi biurowej	8
4321	Magazynierzy i pokrewni	7
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	6
9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	6
4224	Recepcjoniści hotelowi	5
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	5
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	5
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	5
8141	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	5
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	4
3514	Technicy sieci internetowych	4
5141	Fryzjerzy	4
7126	Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	4
7534	Tapicerzy i pokrewni	4
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	4
9329	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	4
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	3
2281	Farmaceuci	3
3253	Optycy okularowi	3
4221	Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	3

5120	Kucharze	3
5131	Kelnerzy	3
5142	Kosmetyczki i pokrewni	3
7116	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	3
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	3
7132	Lakiernicy	3
7213	Blacharze	3
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	3
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	3
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	3
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	3
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	3
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	2
2212	Lekarze specjaliści	2
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	2
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych	2
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	2
7112	Murarze i pokrewni	2
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	2
7211	Formierze odlewniczy i pokrewni	2
7212	Spawacze i pokrewni	2
7322	Drukarze	2
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	2
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	2
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	2
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	2
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	2
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	2
8152	Operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich	2
9122	Czyściciele pojazdów	2
9129	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątaniem	2
9312	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	2
9321	Pakowacze	2
9611	Ładowacze nieczystości	2
1221	Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	1
2161	Architekci	1
2166	Projektanci grafiki i multimediiów	1
2211	Lekarze bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	1
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	1
2413	Analitycy finansowi	1
3313	Księgowi	1
3323	Zaopatrzeniowcy	1

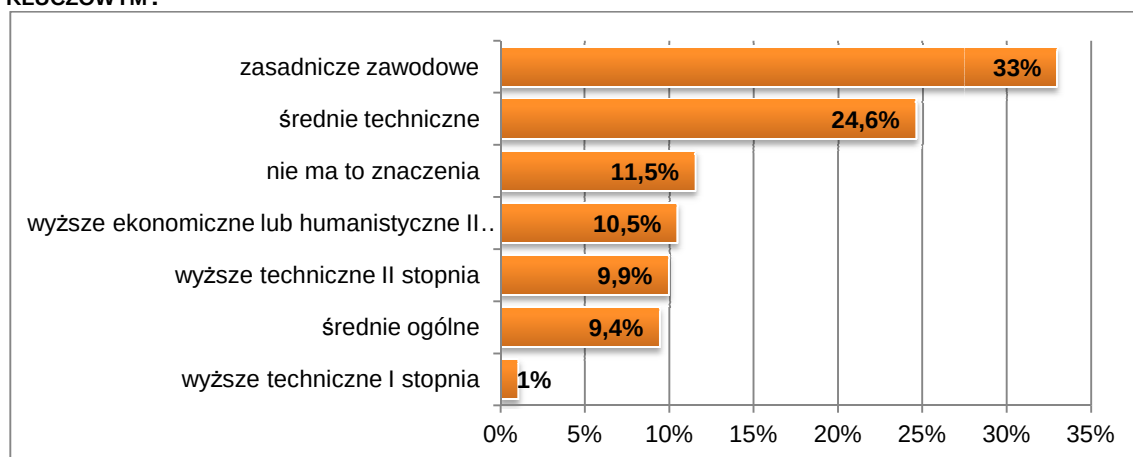
3331	Spedytorzy i pokrewni	1
3334	Agenci do spraw rynku nieruchomości	1
3431	Fotografowie	1
3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów i informacji naukowej	1
3512	Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	1
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	1
4214	Windykatorzy i pokrewni	1
4226	Recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych)	1
5132	Barmani	1
5152	Pracownicy usług domowych	1
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1
5245	Pracownicy stacji obsługi pojazdów	1
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
7123	Tynkarze i pokrewni	1
7311	Mechanicy precyzyjni	1
7313	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni	1
7422	Monterzy i serwisanci sieci instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych	1
7521	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	1
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	1
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	1
8131	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych	1
8151	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni	1
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	1
8171	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru	1
8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna	1
8183	Operatorzy urządzeń pakujących, do napełniania butelek i urządzeń znakujących	1
8343	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	1
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	1
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	1
9612	Sortowacze odpadów	1
9613	Zamiatacze i pokrewni	1
9629	Pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	1

* do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek badanych przedsiębiorców zadeklarował, iż osoby zatrudnione w ich firmach powinny posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe. W ten sposób odpowiedziało 33% pracodawców. Następnie często wskazywane było wykształcenie średnie techniczne (24,6%). Dla nieco ponad 11% respondentów poziom wykształcenia nie ma znaczenia (rysunek 13).

RYСУNEK 13. JAKIE WYKSZTAŁCENIE POWINNA MIEĆ OSOBA ZATRUDNIONA W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

* % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wykształcenie wyższe techniczne (pierwszego, bądź drugiego stopnia) jest najczęściej wskazywane jako wymagane w branżach M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Natomiast wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne (pierwszego, bądź drugiego stopnia) jest najbardziej popularne w sekcjach działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja L), a także w sekcji działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R).

Wykształcenia średniego technicznego wymagają pracodawcy reprezentujący branże J – informacja i komunikacja, oraz w mniejszym stopniu H – transport i gospodarka magazynowa. W sekcji przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) oraz budownictwo (sekcja F) wymaga się w głównej mierze wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego. Większość przedstawicieli firm działających w ramach sekcji E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją nie wymaga od pracowników posiadania odpowiedniego wykształcenia, bądź oczekuje wykształcenia zasadniczego zawodowego. W branżach I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca od pracowników oczekuje się wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego ogólnego. W sekcji P – edukacja przedsiębiorcy najczęściej oczekują wykształcenia średniego technicznego, bądź wyższego ekonomicznego lub humanistycznego. W pozostałych branżach wymagania co do wykształcenia są różne – najczęściej pracodawcy z sekcji S – pozostała działalność usługowa oraz G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oczekują wykształcenia średniego (tabela 5).

TABELA 5. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM SEKCJI PKD

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
C-przetwórstwo przemysłowe	2	4,7%	0	0%	0	0%	0	0%	16	37,2%	1	2,3%	20	46,5%	4	9,3%	43
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	40%	3	60%	5
F-budownictwo	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	26,7%	0	0%	9	60%	2	13,3%	15
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	4	8,3%	0	0%	7	14,6%	0	0%	12	25%	9	18,8%	11	22,9%	5	10,4%	48
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	3	60%	0	0%	1	20%	0	0%	5
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	30,8%	8	61,5%	1	7,7%	13

J-Informacja i komunikacja	0	0,0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	1	20%	4	80%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	40%	1	20%	2	40%	5
P-edukacja	0	0%	0	0%	1	33,3%	0	0%	2	66,7%	0	0%	0	0%	0	0%	3
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	57,1%	1	14,3%	2	28,6%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	5	15,2%	0	0%	2	6,1%	0	0%	8	24,2%	2	6,1%	11	33,3%	5	15,2%	33

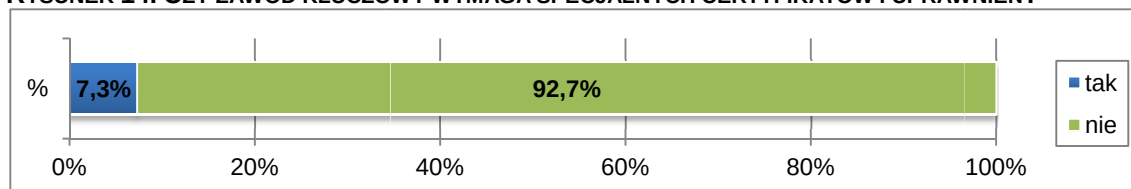
* liczba odpowiedzi respondentów nie sumuje się do 191, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jedynie 7,3% przedstawicieli badanych podmiotów gospodarczych, zadeklarowało, iż zawody kluczowe w ich firmach wymagają dodatkowych certyfikatów i uprawnień (rysunek 14).

Połowa respondentów wskazała, iż wymaga od swych pracowników uprawnień w wymaganym zakresie. Ponadto po 21,4% wskazało, iż wymaga posiadania prawa jazdy, lub zdobycia wymaganej licencji (tabela 6).

RYСУNEK 14. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 6. JAKICH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ WYMAGA SIĘ W OD OSÓB W KLUCZOWYM ZAWODZIE?

	n	%
Uprawnienia w wymaganym zakresie	7	50%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	3	21,4%
Zdobycie wymaganej licencji	3	21,4%
Odpowiednie kwalifikacje	1	7,1%
Specjalizacja	1	7,1%
Uprawnienia na wózki widłowe	1	7,1%
Ukończony wymagany kurs	1	7,1%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kluczowy zawód w firmie, którą reprezentują wymaga specjalnych certyfikatów i uprawnień; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dodatkowe uprawnienia i certyfikaty wymagane są głównie w sekcjach H – transport i gospodarka magazynowa, N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca oraz P – edukacja (tabela 7).

TABELA 7. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA A WYMAGANIE SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
H-transport i gospodarka magazynowa	2	40%	3	60%	5
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	3	60%	2	40%	5
P-edukacja	2	66,7%	1	33,3%	3
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5	71,4%	2	28,6%	7
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	80%	1	20%	5
F-budownictwo	14	93,3%	1	6,7%	15
C-przetwórstwo przemysłowe	41	95,3%	2	4,7%	43
S-pozostała działalność usługowa	32	97%	1	3%	33
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa	47	97,9%	1	2,1%	48

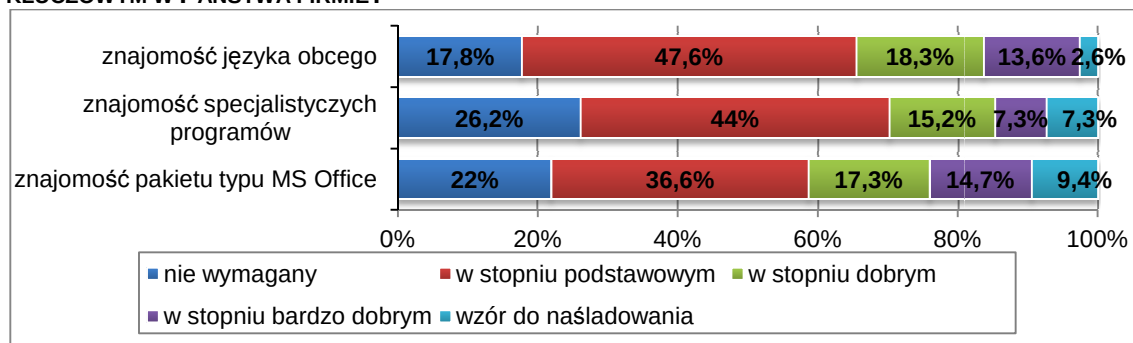
pojazdów samochodowych, włączając motocykle					
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	100%	0	0%	5
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	13	100%	0	0%	13
J-Informacja i komunikacja	2	100%	0	0%	2
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	100%	0	0%	2
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	100%	0	0%	4
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	100%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż przedstawiciele wiodących branż w regionie w większości wymagają znajomości pakietu typu MS Office, specjalistycznych programów, czy znajomości języka obcego.

Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych najwięcej (47,6%) oczekuje od swych pracowników znajomości języka obcego w stopniu podstawowym. Znajomości pakietu MS Office oraz specjalistycznych programów oczekuje około 76% pracodawców (rysunek 15).

RYСУNEK 15. JAKI POZIOM WIEDZY WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Znajomości pakietu typu MS Office w stopniu co najmniej dobrym oczekuje się od pracowników zatrudnionych w firmach, które prowadzą działalność w ramach takich sekcji jak: działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q), edukacja (sekcja P), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), informacja i komunikacja (sekcja J), a także w mniejszym stopniu w sekcjach H – transport i gospodarka magazynowa oraz działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N). W przedsiębiorstwach reprezentujących branżę C – przetwórstwo przemysłowe, E- dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz

działalność związana z rekultywacją, a także w mniejszym stopniu w przedsiębiorstwach z sekcji F – budownictwo, oczekuje się znajomości pakietu w stopniu podstawowym.

W pozostałych branżach handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G), pozostała działalność usługowa (sekcja S) oraz działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I) badani pracodawcy z powiatu myśliborskiego mieli podzielone zdania, mimo to w większości tych firm znajomość pakietu typu MS Office jest wymagana przynajmniej w stopniu podstawowym (tabela 8).

Znajomość specjalistycznych programów w stopniu co najmniej bardzo dobrym wymagana jest w większości przedsiębiorstw reprezentujących branże H – transport i gospodarka magazynowa, J – informacja i komunikacja, K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L), opieka zdrowotna i pomoc społeczna, a także w mniejszym stopniu w branży M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N). Znajomości programów w stopniu podstawowym oczekuje się od osób zatrudnionych w firmach z sekcji E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją oraz w mniejszym stopniu w branżach C – przetwórstwo przemysłowe oraz P – edukacja. W branżach R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi w większości nie wymaga się znajomości specjalistycznych programów, bądź wymaga się w stopniu podstawowym, natomiast w pozostałych branżach odpowiedzi respondentów były zróżnicowane (tabela 9).

Znajomości języków obcych w stopniu co najmniej dobrym oczekuje się od pracowników zatrudnionych w firmach, które prowadzą działalność gospodarczą w ramach branż K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa, L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, P – edukacja oraz Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Natomiast znajomości języków obcych w co najmniej stopniu podstawowym wymagają przedsiębiorcy z branż transport i gospodarka magazynowa (sekcja H), informacja i komunikacja (sekcja J), dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E), działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) oraz w mniejszym stopniu w branży przetwórstwo przemysłowe (sekcja C). W pozostałych branżach: S – pozostała działalność usługowa, F – budownictwo, I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, N – działalność w zakresie usług administrowania oraz G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle znajomość języka obcego w większości przypadków wymagana jest w stopniu podstawowym, bądź nie wymagana w ogóle (tabela 10).

TABELA 8. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
C-przetwórstwo przemysłowe	3	7%	32	74,4%	1	2,3%	5	11,6%	2	4,7%	43
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
F-budownictwo	6	40%	9	60%	0	0%	0	0%	0	0%	15
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	13	27,1%	14	29,2%	9	18,8%	6	12,5%	6	12,5%	48
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	1	20%	2	40%	1	20%	1	20%	5
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	46,2%	2	15,4%	2	15,4%	3	23,1%	0	0%	13
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	1	50%	1	50%	0	0%	2
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	4	80%	5
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	1	50%	2
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	2	50%	0	0%	2	50%	4
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	1	20%	1	20%	3	60%	0	0%	0	0%	5
P-edukacja	0	0%	0	0%	2	66,7%	1	33,3%	0	0%	3
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	0	0%	2	28,6%	5	71,4%	0	0%	7
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	13	39,4%	6	18,2%	8	24,2%	4	12,1%	2	6,1%	33

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 9. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
C-przetwórstwo przemysłowe	2	4,7%	30	69,8%	3	7%	5	11,6%	3	7%	43
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
F-budownictwo	6	40%	9	60%	0	0%	0	0%	0	0%	15
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	16	33,3%	19	39,6%	8	16,7%	4	8,3%	1	2,1%	48
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	1	20%	3	60%	1	20%	0	0%	5
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9	69,2%	3	23,1%	1	7,7%	0	0%	0	0%	13
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	2
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	2	40%	1	20%	2	40%	5
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	2
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	1	25%	1	25%	0	0%	2	50%	4
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	1	20%	2	40%	2	40%	0	0%	0	0%	5
P-edukacja	0	0%	2	66,7%	1	33,3%	0	0%	0	0%	3
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	3	42,9%	2	28,6%	1	14,3%	1	14,3%	7

R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	15	45,5%	8	24,2%	5	15,2%	2	6,1%	3	9,1%	33

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 10. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH

	Nie wymagany		W stopniu podstawowym		W stopniu dobrym		W stopniu bardzo dobrym		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
C-przetwórstwo przemysłowe	3	7%	30	69,8%	6	14%	2	4,7%	2	4,7%	43
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
F-budownictwo	5	33,3%	10	66,7%	0	0%	0	0%	0	0%	15
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	9	18,8%	23	47,9%	8	16,7%	7	14,6%	1	2,1%	48
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	2	40%	2	40%	1	20%	0	0%	5
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	30,8%	4	30,8%	1	7,7%	4	30,8%	0	0%	13
J-Informacja i komunikacja	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	2
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	2	40%	3	60%	0	0%	5
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	2
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	2	50%	1	25%	1	25%	4

N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	20%	3	60%	1	20%	0	0%	0	0%	5
P-edukacja	0	0%	0	0%	3	100%	0	0%	0	0%	3
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	0	0%	3	42,9%	3	42,9%	1	14,3%	7
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	12	36,4%	12	36,4%	5	15,2%	4	12,1%	0	0%	33

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

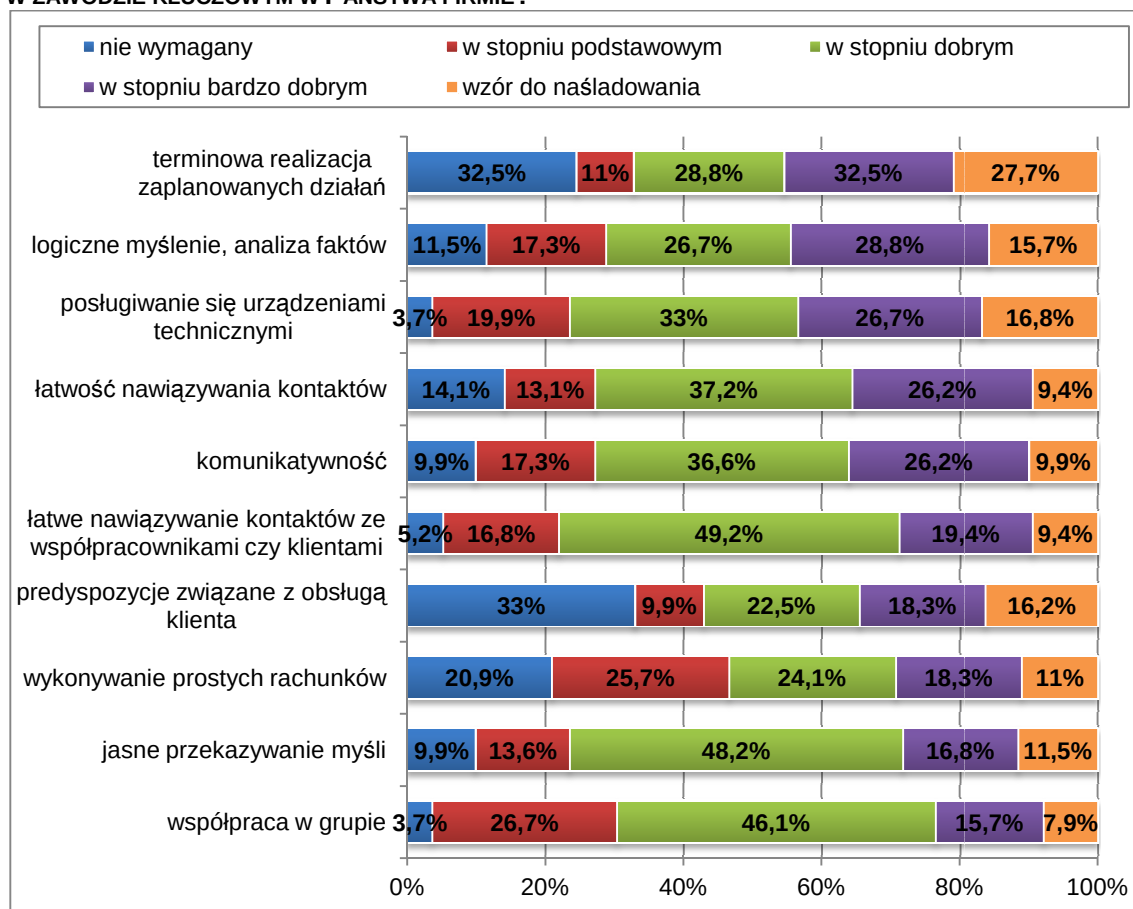
Następnie zachodniopomorscy pracodawcy zostali poproszeni o wskazanie umiejętności, które wymagane są w stosunku do pracowników zatrudnionych w zawodzie kluczowym oraz o określenie w jakim stopniu.

Na poniższym *rysunku 16* wskazanych zostało 10 najbardziej wymaganych umiejętności pracowników. Najważniejsze z nich są to:

- ◆ posługiwanie się urządzeniami technicznymi,
- ◆ współpraca w grupie,
- ◆ łatwość nawiązywania kontaktów ze współpracownikami, czy klientami.

Pozostały rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy rysunek.

RYСУNEK 16. JAKI POZIOM UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

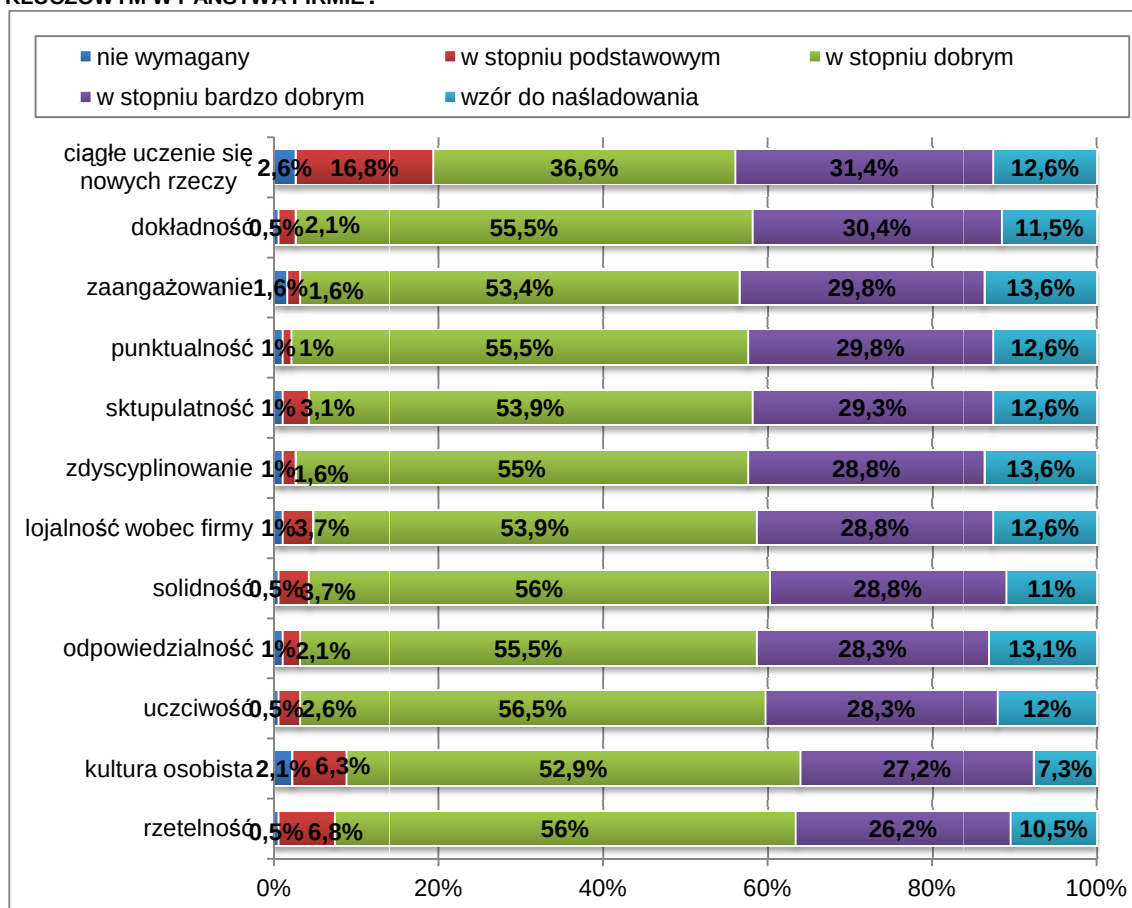
Następnie przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie cech psychofizycznych, które powinien posiadać pracownik w zawodzie kluczowym w badanych firmach.

Rysunek 17 przedstawia najbardziej cenione przez pracodawców cechy – są to przede wszystkim;

- ◆ ciągle uczenie się nowych rzeczy,
- ◆ dokładność,

- ◆ zaangażowanie,
- ◆ punktualność,
- ◆ skrupulatność,
- ◆ rzetelność,
- ◆ solidność,
- ◆ uczciwość.

RYСУNEK 17. JAKI ZAKRES CECH PSYCHOFIZYCZNYCH POWINIEN POSIADAĆ PRACOWNIK W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

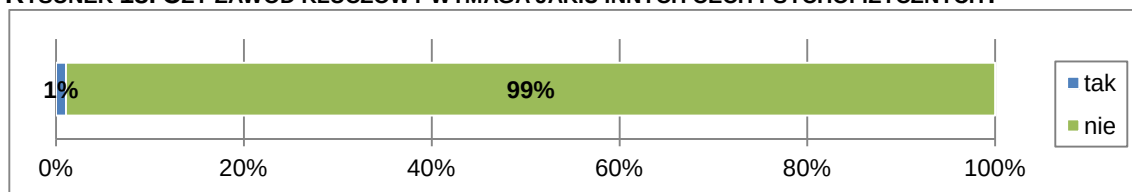

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród wszystkich pracodawców tylko 1% wskazał, iż oczekuje innych, niż wyżej wymienione cech psychofizycznych – cierpliwości oraz opanowania (tabela 11).

RYСУNEK 18. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA JAKIŚ INNYCH CECH PSYCHOFIZYCZNYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 11. JAKIE SĄ TO CECHY?

	n	%
Cierpliwość	1	50%
Opanowanie	1	50%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

4. Wymagania stawiane pracownikom w zawodach kluczowych w badanych firmach

Analiza materiału badawczego wykazała, iż wśród firm w powiecie myśliborskim za kluczowe zawody można uznać zwłaszcza następujące kategorie zawodowe:

- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienty),
- ◆ przedstawiciele handlowi,
- ◆ ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni,
- ◆ stolarze meblowi i pokrewni,
- ◆ piekarze, cukiernicy i pokrewni,
- ◆ recepcjoniści hotelowi,
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych,
- ◆ krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni,
- ◆ operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych ,
- ◆ fryzjerzy,
- ◆ operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali (*tabele 12 i 13*).

TABELA 12. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)		Przedstawiciele handlowi		Ustawiacze i operatorzy obrobek do metalu i pokrewni		Stolarze meblowi i pokrewni		Piekarze, cukiernicy i pokrewni		Recepcjonisci hotelowi	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	0	0%	8	100%	5	62,5%	0	0%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	22	95,7%	8	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	50%	5	100%
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	1	4,3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	0	0%	0	0%	3	37,5%	3	50%	0	0%
Ogółem	23	100%	8	100%	8	100%	8	100%	6	100%	5	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 13. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Mechanicy pojazdów samochodowych		Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych		Fryzjerzy		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	2	40%	2	40%	0	0%	4	100%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	5	100%	0	0%	3	60%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	3	60%	0	0%	4	100%	0	0%
Ogółem	5	100%	5	100%	5	100%	4	100%	4	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w badanych firmach w większości myśliborskich firm oczekuje się wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego – dotyczy to głównie zawodów: fryzjerzy, piekarze, cukiernicy i pokrewni, operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji przetwórstwa metali, krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni, ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni oraz mechanicy pojazdów samochodowych. Natomiast wykształcenia średniego ogólnego, bądź zasadniczego zawodowego oczekuje się od osób zatrudnionych na stanowiskach recepcjoniści hotelowi i sprzedawcy sklepowi (ekspedienci). Wykształcenia średniego technicznego wymaga się od pracowników w zawodach operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych oraz stolarze meblowi i pokrewni, natomiast od przedstawicieli handlowych w głównej mierze wykształcenia wyższego ekonomicznego lub humanistycznego (*tabela 14*).

TABELA 14. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW DLA NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH ZAWODÓW KLUCZOWYCH

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	13%	8	34,8%	9	39,1%	3	13%	23
Przedstawiciele handlowi	2	25%	0	0%	5	62,5%	0	0%	1	12,5%	0	0%	0	0%	0	0%	8
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	50%	0	0%	4	50%	0	0%	8
Stolarze meblowi i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7	87,5%	0	0%	0	0%	1	12,5%	8
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	5	83,3%	0	0%	6
Recepcjoniści hotelowi	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	60%	2	40%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	60%	0	0%	1	20%	1	20%	5
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	1	20%	3	60%	0	0%	5

Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	4
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	0	0%	3	75%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badanie wykazało, iż we wszystkich kluczowych zawodach w powiecie myśliborskim nie są wymagane dodatkowe certyfikaty i uprawnienia (tabela 15).

TABELA 15. WYMAGANIA ODNOŚNIE DODATKOWYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ W ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	23	28,4%	0	0%	23
Przedstawiciele handlowi	8	9,9%	0	0%	8
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	8	9,9%	0	0%	8
Stolarze meblowi i pokrewni	8	9,9%	0	0%	8
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	6	7,4%	0	0%	6
Recepcjoniści hotelowi	5	6,2%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	5	6,2%	0	0%	5
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	5	6,2%	0	0%	5
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	5	6,2%	0	0%	5
Fryzjerzy	4	4,9%	0	0%	4
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	4	4,9%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Znajomość pakietu typu MS Office w stopniu co najmniej dobrym wymagana jest głównie od przedstawicieli handlowych oraz recepcjonistów hotelowych zatrudnionych w badanych firmach. W stopniu podstawowym znajomości pakietu wymaga się w zawodach operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali oraz ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni. W stosunku do pozostałych zawodów kluczowych wymagania odnośnie znajomości pakietu są zróżnicowane i uzależnione od specyfiki firmy (tabela 16).

Znajomość specjalistycznych programów nie jest wymagana w odniesieniu do zawodów kluczowych takich jak mechanicy pojazdów samochodowych oraz fryzjerzy. Natomiast od osób zatrudnionych w zawodach przedstawiciele handlowi, ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni oraz operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych, operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali wymaga się w większości przypadków znajomości specjalistycznych programów w stopniu co najmniej podstawowym. W przypadku pozostałych zawodów umiejętność ta jest wymagana w stopniu podstawowym, bądź jest niewymagana (tabela 17).

Znajomość języka obcego nie wymagana jest w zawodach mechanicy pojazdów samochodowych, fryzjerzy, krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni. Natomiast w zawodach recepcjoniści hotelowi, oraz przedstawiciele

handlowi wymaga się znajomości języka obcego w stopniu co najmniej bardzo dobrym. W pozostałych branżach umiejętność ta wymagana jest w większości przypadków w stopniu podstawowym (*tabela 18*).

TABELA 16. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	6	26,1%	12	52,2%	5	21,7%	0	0%	0	0%	23
Przedstawiciele handlowi	0	0%	0	0%	0	0%	5	62,5%	3	37,5%	8
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	0	0%	6	75%	0	0%	2	25%	0	0%	8
Stolarze meblowi i pokrewni	2	25%	3	37,5%	0	0%	3	37,5%	0	0%	8
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3	50%	3	50%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Recepcjoniści hotelowi	0	0%	0	0%	2	40%	3	60%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	0	0%	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 17. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	9	39,1%	13	56,5%	1	4,3%	0	0%	0	0%	23
Przedstawiciele handlowi	0	0%	4	50%	2	25%	1	12,5%	1	12,5%	8
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	0	0%	4	50%	2	25%	2	25%	0	0%	8
Stolarze meblowi i pokrewni	1	12,5%	1	12,5%	2	25%	2	25%	2	25%	8
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	4	66,7%	2	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Recepcjoniści hotelowi	1	20%	3	60%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	0	0%	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	5
Fryzjerzy	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 18. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	2	8,7%	18	78,3%	3	13%	0	0%	0	0%	23
Przedstawiciele handlowi	0	0%	1	12,5%	1	12,5%	5	62,5%	1	12,5%	8
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	0	0%	5	62,5%	3	37,5%	0	0%	0	0%	8
Stolarze meblowi i pokrewni	2	25%	3	37,5%	1	12,5%	1	12,5%	1	12,5%	8
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2	33,3%	4	66,7%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Recepcjoniści hotelowi	0	0%	0	0%	1	20%	4	80%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	1	20%	3	60%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

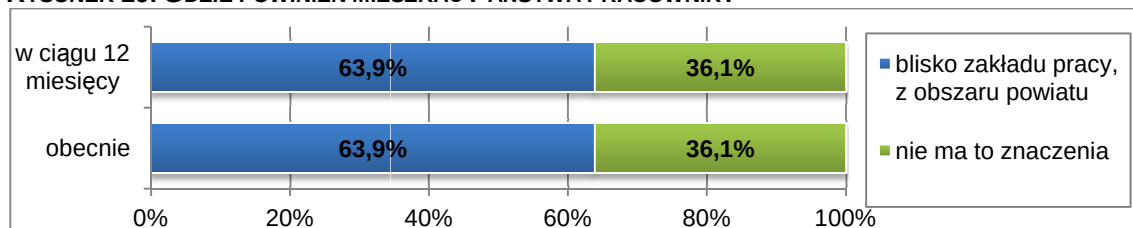
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5. Profil demograficzny pracownika

Kolejne zawarte w kwestionariuszu wywiadu pytanie dotyczyło cech demograficznych pracowników.

Zdaniem większości respondentów (około 64%) miejsce zamieszkania pracowników ma znaczenie obecnie, oraz w ciągu najbliższych 12 miesięcy (rysunek 19).

RYSUNEK 19. GDZIE POWINIEN MIESZKAĆ PAŃSTWA PRACOWNIK?

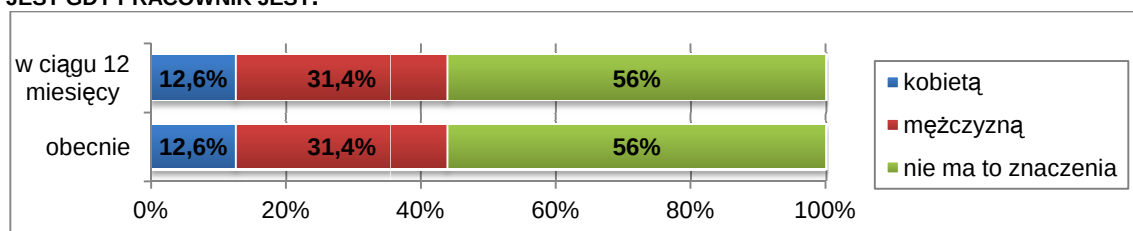

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla większości zachodniopomorskich pracodawców nie mają znaczenia takie cechy jak płeć pracowników. Jednakże wśród tych przedstawicieli badanych firm, dla których płeć osób zatrudnionych jest istotna, częściej pojawiały się odpowiedzi, iż z punktu widzenia kluczowego zawodu firmy, lepiej jest gdy pracownik jest mężczyzną. W ten sposób odpowiedziało 31,4% respondentów (rysunek 20).

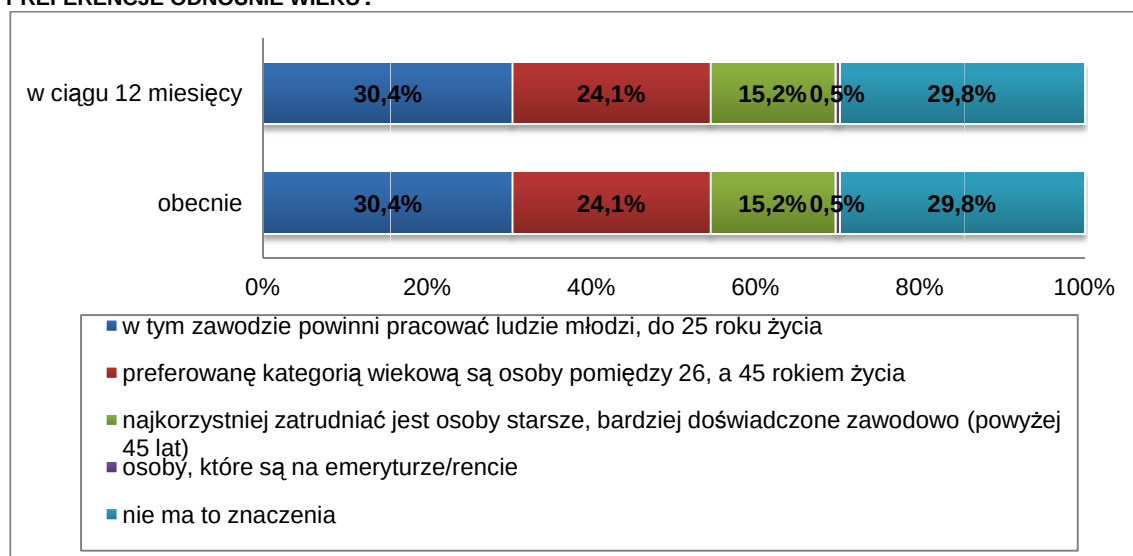
Natomiast ci przedsiębiorcy, dla których wiek pracownika jest ważny, najczęściej wskazywali, iż preferowaną kategorią wiekową są osoby do 25 roku życia (rysunek 21).

RYSUNEK 20. CZY Z PUNKTU WIDZENIA KLUCZOWEGO ZAWODU PAŃSTWA FIRMY LEPIEJ JEST GDY PRACOWNIK JEST:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

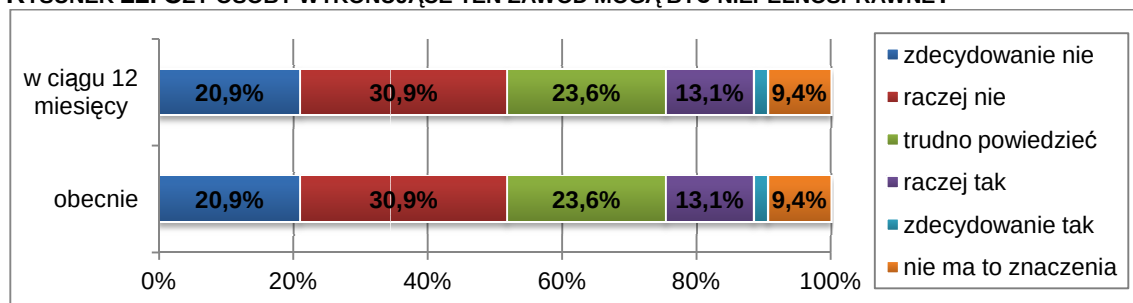
RYСУNEK 21. CZY WYSTĘPUJĄ W ODNIESIENIU DO ZAWODU KLUCZOWEGO JAKIEŚ OKREŚLONE PREFERENCJE ODNOŚNIE WIEKU?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zostali również zapytani, czy w ich firmach obowiązki osób zatrudnionych w zawodach kluczowych dla firmy mogą być powierzone osobom niepełnosprawnym. Większość z nich zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą wykonywać tych czynności obecnie. Wyniki badań pokazują również, iż badani nie planują w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudniać osób niepełnosprawnych na stanowiska kluczowe (20,9% „zdecydowanie nie” oraz 30,9% „raczej nie”) (rysunek 22).

RYСУNEK 22. CZY OSOBY WYKONUJĄCE TEN ZAWÓD MOGĄ BYĆ NIEPEŁNOSPRAWNE?

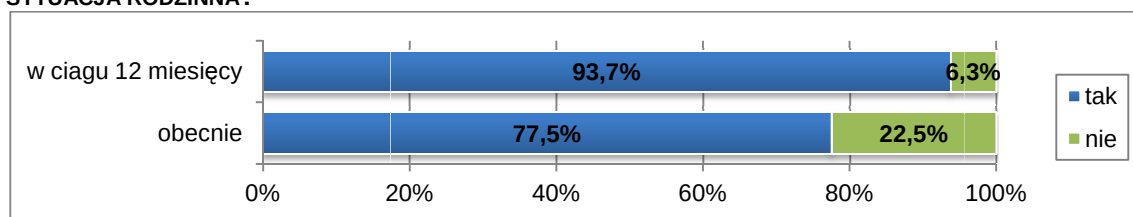

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie, badani przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, czy w wykonywaniu zawodów kluczowych w ich firmach lepiej będzie, gdy pracownicy będą mieli ustabilizowaną sytuację rodzinną.

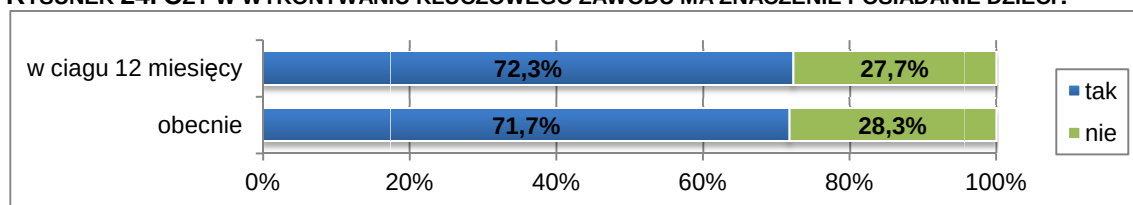
Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, że większość badanych uważa, iż ustabilizowana sytuacja rodzinna (małżeństwo, stały związek) oraz posiadanie dzieci są istotne w wykonywaniu zawodów kluczowych (rysunki 23 i 24).

RYСУNEK 23. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE USTABILIZOWANA SYTUACJA RODZINNA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

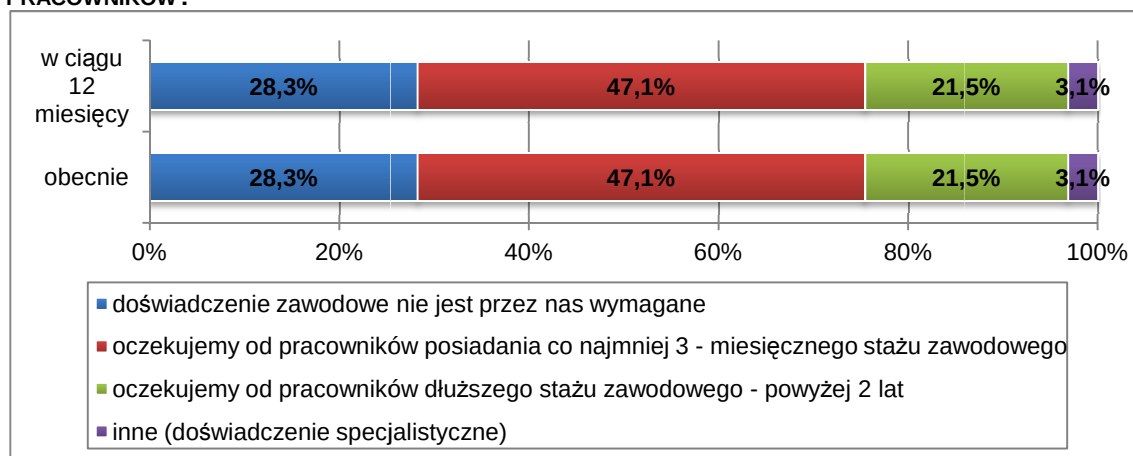
RYСУNEK 24. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE POSIADANIE DZIECI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejną kwestią poruszoną podczas badania były oczekiwania pracodawców dotyczące doświadczenia zawodowego pracowników. Analiza materiału badawczego wykazała, iż znaczna część pracodawców nie wymaga doświadczenia zawodowego (28,3%), jednakże największy odsetek respondentów wymaga posiadania co najmniej 3 miesięcznego stażu zawodowego (47,1%) (rysunek 25).

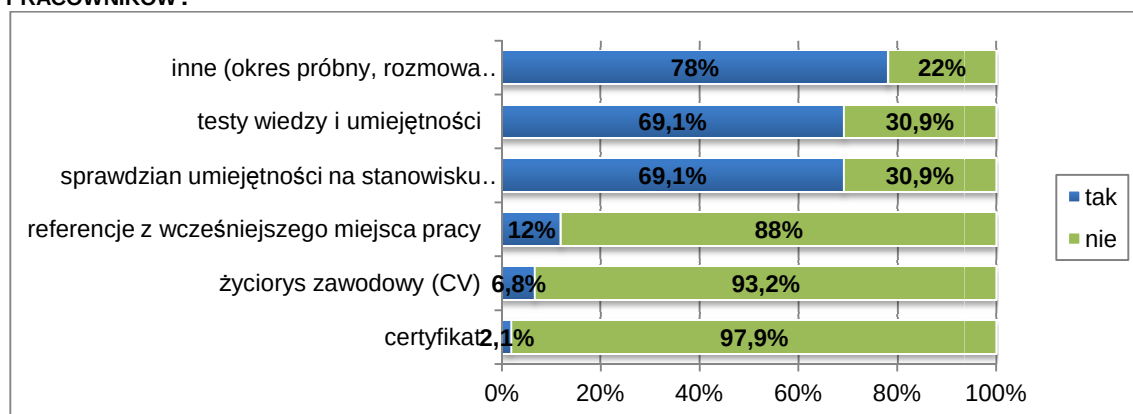
RYСУNEK 25. JAKIEGO DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO OD SWOICH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

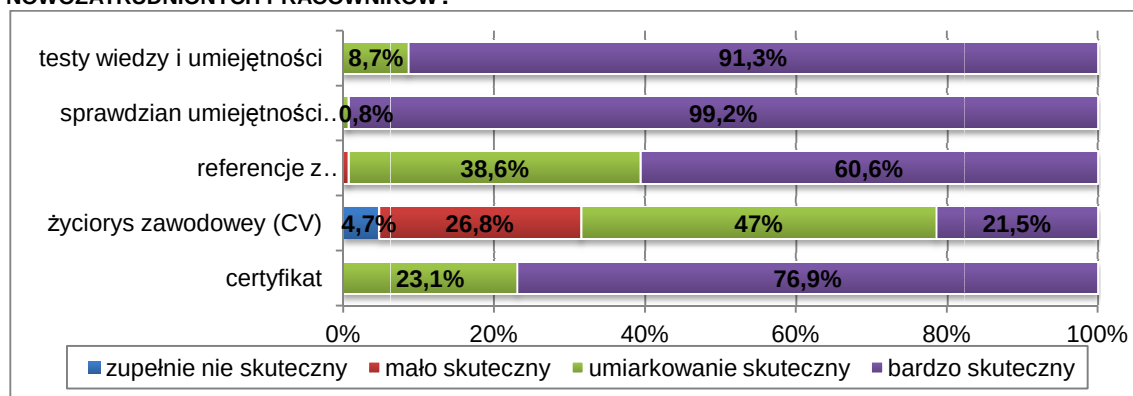
Badani przedsiębiorcy najczęściej sprawdzają kwalifikacje swoich pracowników, wykorzystując w tym celu okres próbny, rozmowę kwalifikacyjną, usługi agencji doradztwa personalnego (78%). Stosowane są także testy wiedzy i umiejętności (69,1%). Sprawdzian umiejętności na stanowisku pracy stosowany jest w 69,1% badanych firm i został on uznany za najbardziej skuteczny (rysunki 26 i 27).

RYСУNEK 26. W JAKI SPOSÓB SPRAWDZAJĄ PAŃSTWO KWALIFIKACJE NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 27. PROSZĘ OCENIĆ SKUTECZNOŚĆ SPOSOBÓW SPRAWDZANIA KWALIFIKACJI NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

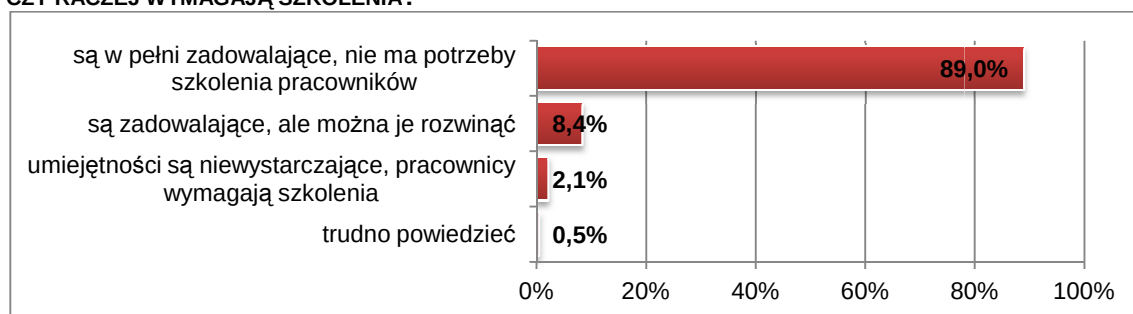
6. Podnoszenie kwalifikacji pracowników

Kolejna część skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu, dotyczyła kwalifikacji pracowników w badanych firmach. Pytania posłużyły do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jak pracodawcy oceniają przygotowanie zawodowe potencjalnych pracowników?
- ◆ jakie zdaniem pracowników są ich potrzeby szkoleniowe?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W odczuciu 89% respondentów, kwalifikacje pracowników, są w pełni zadowalające, tak więc nie ma potrzeby szkolenia osób zatrudnionych w badanych firmach (rysunek 28).

RYСУNEK 28. CZY W PANA/I ODCZUCIU KWALIFIKACJE PRACOWNIKÓW SĄ W PEŁNI ZADOWALAJĄCE, CZY RACZEJ WYMAGAJĄ SZKOLENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zadowolenia myśliborskich pracodawców z kwalifikacji pracowników pod względem branż, w ramach których działają badane przedsiębiorstwa, nie wykazała znaczących zależności. Większość przedsiębiorców z powiatu jest zadowolona z kwalifikacji pracowników i uważa, że nie ma potrzeby doszkalania pracowników. Jedynie w branżach C – przetwórstwo przemysłowe, H – transport i gospodarka magazynowa, J – informacja i komunikacja oraz N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca niewielki odsetek respondentów zadeklarowało, iż kwalifikacje są zadowolające, ale można by je rozwinąć (tabela 19).

Jeśli zaś chodzi o zawody kluczowe dla powiatu myśliborskiego, to analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż w opinii badanych pracodawców również kwalifikacje osób w nich zatrudnionych są zadowolające i nie wymagają dodatkowego szkolenia, bądź są zadowolające, ale można by było je rozwinąć (tabela 20).

TABELA 19. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM BRANŻ

	Są w pełni zadowolające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkolenia		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
C-przetwórstwo przemysłowe	31	72,1%	11	25,6%	0	0%	1	2,3%	43
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
F-budownictwo	14	93,3%	0	0%	1	6,7%	0	0%	15
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	44	91,7%	2	4,2%	2	4,2%	0	0%	48
H-transport i gospodarka magazynowa	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	5
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	13	100%	0	0%	0	0%	0	0%	13
J-Informacja i komunikacja	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	2
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	5

P-edukacja	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	3
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%	7
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
S-pozostała działalność usługowa	33	100%	0	0%	0	0%	0	0%	33

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 20. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkole		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	21	91,3%	1	4,3%	1	4,3%	0	0%	23
Przedstawiciele handlowi	8	100%	0	0%	0	0%	0	0%	8
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	8	100%	0	0%	0	0%	0	0%	8
Stolarze meblowi i pokrewni	7	87,5%	0	0%	0	0%	1	12,5%	8
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Recepcjoniści hotelowi	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	2	50%	2	50%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ci przedsiębiorcy, którzy zgłaszali, że pracownicy zatrudnieni w ich firmach powinni rozwijać swoje umiejętności, zostali poproszeni o wskazanie, jakich kwalifikacji im brakuje.

Najczęściej pracodawcy wskazywali, iż pracownikom brakuje znajomości najnowszych technologii (23,8%) oraz zaangażowania w wykonywaną pracę (19%). Rozkład wszystkich odpowiedzi przedstawia *tabela 21*.

TABELA 21. JAKICH KWALIFIKACJI NAJCZĘŚCIEJ BRAKUJE PRACOWNIKOM PAŃSTWA FIRMY?

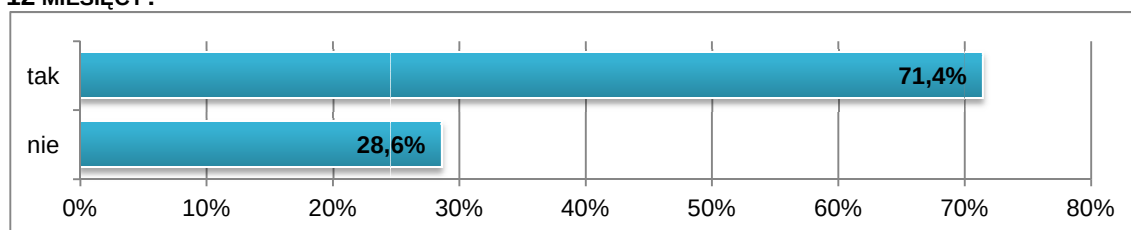
	n	%
Brak znajomości najnowszych technologii	5	23,8%
Brak zaangażowania w wykonywaną pracę	4	19%
Brak specjalistycznych uprawnień potrzebnych w danej branży	2	9,5%
Brak umiejętności manualnych	2	9,5%
Brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń	2	9,5%
Trudno powiedzieć	2	9,5%
Brak chęci do podnoszenia swojej wiedzy	1	4,8%
Brak doświadczenia zawodowego	1	4,8%
Brak znajomości przepisów bhp	1	4,8%
Nie brakuje, ale można rozwijać	1	4,8%
Niewielkie zainteresowanie podnoszeniem wiedzy na temat nowych produktów w branży	1	4,8%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość badanych przedsiębiorstw, zadeklarowało, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swoich pracowników na szkolenia. Z analizy danych wynika, iż firmy te na szkolenia wysłały około 37 osób.

RYСУNEK 29. CZY SKIEROWALI PAŃSTWO SVOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia, w których udział wzięli pracownicy z badanych firm, najczęściej dotyczyły tematyki związanej z BHP lub marketingiem (po 33,3% wskazań). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia *tabela 22*.

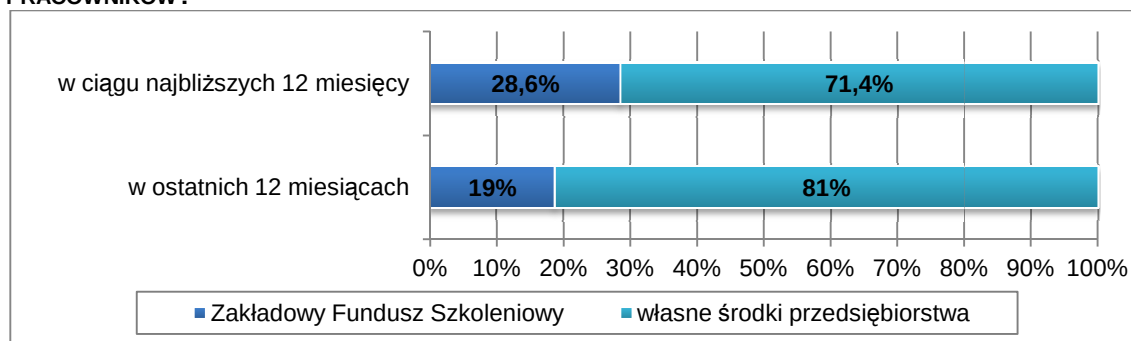
TABELA 22. JAKA BYŁA TEMATYKA SZKOLEŃ?

	n	%
Szkolenie BHP	5	33,3%
Szkolenia marketingowe	5	33,3%
Kurs operatora wózka widłowego	2	13,3%
Obsługa klienta	2	13,3%
Szkolenie branżowe - przetwórstwo przemysłowe	2	13,3%
Menadżerskie	1	6,7%
Podwyższanie kwalifikacji zawodowych	1	6,7%
Szkolenia produktowe	1	6,7%
Techniki sprzedaży	1	6,7%
Szkolenia dla operatorów maszyn	1	6,7%
Szkolenie z zakresu ochrony środowiska	1	6,7%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

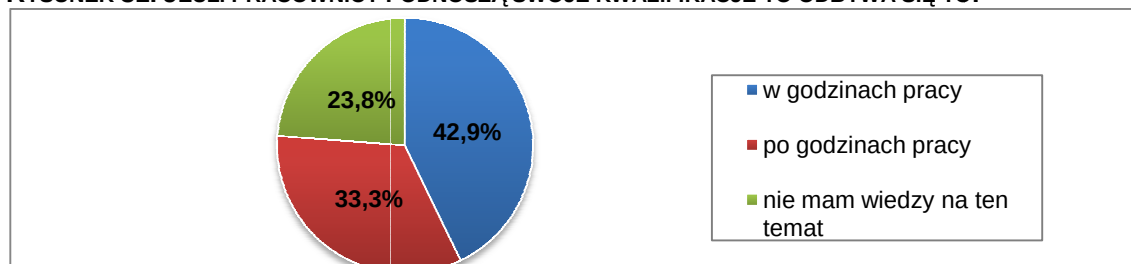
Szkolenia dotychczas organizowane, jak i te planowane najczęściej finansowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa oraz Zakładowych Funduszy Szkoleniowych (rysunek 30).

RYСУNEK 30. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POCHODZĄ ŚRODKI, KTÓRE PRZEZNACZAJĄ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia pracowników najczęściej odbywają się w godzinach pracy. W ten sposób odpowiedziało 42,9% przedstawicieli badanych firm (rysunek 31).

RYСУNEK 31. JEŚLI PRACOWNICY PODNOSZĄ SWOJE KWALIFIKACJE TO ODBYWA SIĘ TO:

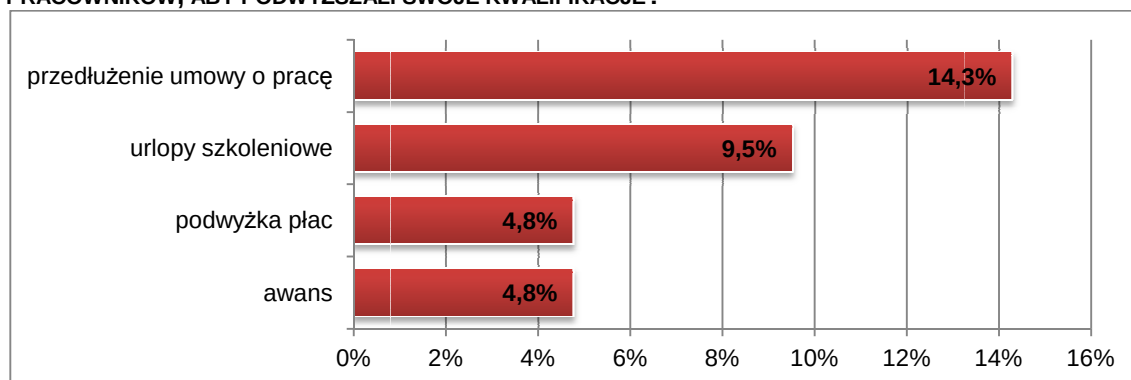
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jedynie część pracodawców stosuje wobec swoich pracowników metody zachęty, aby podwyższali swoje kwalifikacje. Są to najczęściej:

- ◆ podwyżka płac,
- ◆ urlopy szkoleniowe,
- ◆ przedłużenie umowy o pracę,
- ◆ awans (rysunek 32).

RYСУNEK 32. CZY STOSUJĄ PAŃSTWO W FIRMIE JAKIEŚ METODY ZACHĘTY W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW, ABY PODWYŻSZALI SWOJE KWALIFIKACJE?

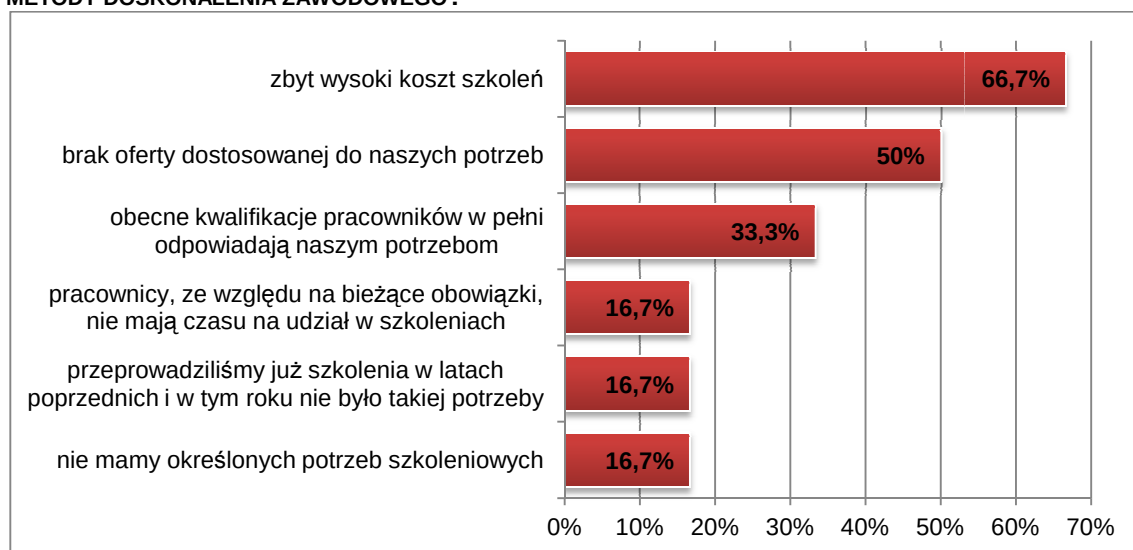
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu wywiadu skierowane było do tych przedsiębiorców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali swych pracowników na szkolenia. Zostali oni poproszeni o podanie powodów, dla których nie skorzystali z tej możliwości.

Badani pracodawcy wskazywali, iż nie zdecydowali się na szkolenia pracowników z racji tego, iż szkolenia są zbyt drogie (66,7%), lub ze względu na brak oferty dostosowanej do ich potrzeb (50%) (rysunek 33).

RYСУNEK 33. DLACZEGO NIE ZDECYDOWALI SIĘ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW CZY INNE METODY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO?

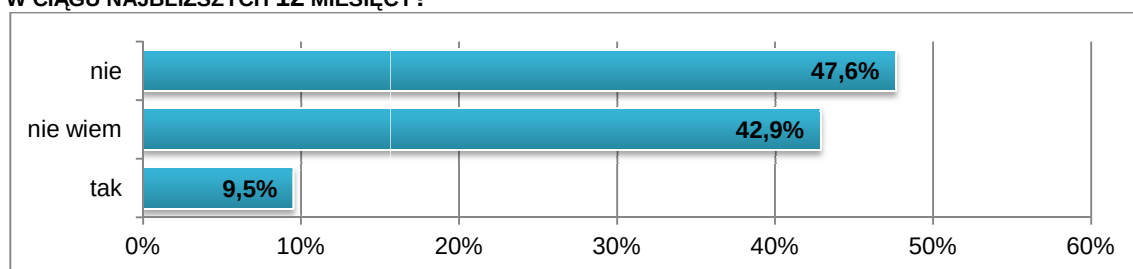

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali pracowników na szkolenia; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Prawie połowa (47,6%) przedstawicieli badanych firm nie zamierza w ciągu najbliższych 12 miesięcy skierować swych pracowników na szkolenia. Jednocześnie prawie 43% na dzień przeprowadzenia badania, nie jest w stanie określić, czy podejmie się tego przedsięwzięcia (rysunek 34). Z badania wynika, iż przedsiębiorcy, których działalność gospodarcza uznana została za wiodącą, zadeklarowali, iż w najbliższym czasie skierują na szkolenia około 37 pracowników.

RYСУNEK 34. CZY ZAMIERZACIE PAŃSTWO SKIEROWAĆ SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Pracodawców zamierzających skierować pracowników na szkolenia w ciągu najbliższych 12 miesięcy zapytano o planowaną ich tematykę. Wskazano na tematykę szkoleń specjalistycznych (50%).

TABELA 23. JAKA BĘDZIE TEMATYKA PLANOWANYCH SZKOLEŃ?

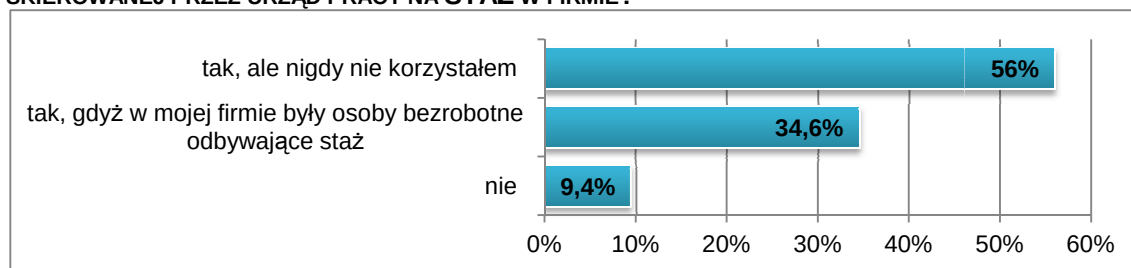
	n	%
Szkolenia specjalistyczne	1	50%
Trudno powiedzieć	1	50%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zamierzają skierować pracowników na szkolenie w ciągu najbliższych 12 miesięcy

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

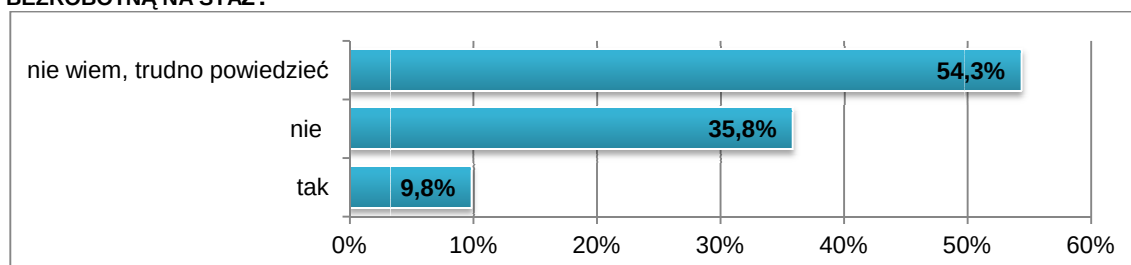
7. Możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

Osoby bezrobotne mogą być kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy na staże zawodowe do przedsiębiorstw z terenu powiatu. Świadomość tego faktu ma aż 90,6% pracodawców. Wśród nich jednak tylko 34,6% skorzystało z takiej możliwości (rysunek 35).

RYСУNEK 35. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYJĘCIA OSOBY BEZROBOTNEJ, SKIEROWANEJ PRZEZ URZĄD PRACY NA STAŻ W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród tych przedsiębiorców, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia na staż osoby bezrobotnej, tylko 9,8% w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje przyjąć osobę bezrobotną na staż zawodowy. Planuje się zatem przyjąć około 17 osób (w głównie osoby na stanowisko pracownika administracyjno-biurowego). Ponad połowa badanych (54,3%) nie podjęła jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 36, tabela 24).

RYСУNEK 36. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ NA STAŻ?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 24. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	14	82,4%
Kasjer/sprzedawca	1	5,9%
Księgowy	1	5,9%
Kucharz	1	5,9%
Kelner	1	5,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy jako potencjalnych stażystów preferują osoby posiadające głównie następujące kwalifikacje:

- ◆ znajomość obsługi komputera i urządzeń biurowych,
- ◆ wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- ◆ odpowiednie cechy charakteru (tabela 25).

TABELA 25. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

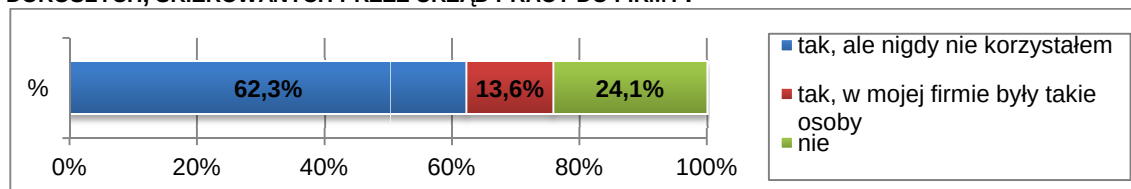
	n	%
Znajomość obsługi komputera i urządzeń biurowych	9	52,9%
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	3	17,6%
Cechy charakteru	2	11,8%
Prawo jazdy	1	5,9%
Wykształcenie średnie techniczne	1	5,9%
Wykształcenie wyższe techniczne	1	5,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców (75,9%) zadeklarowało również, iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjmowania osób bezrobotnych skierowanych przez urząd pracy, w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, z czego jedynie 13,6% skorzystało z tej możliwości (rysunek 37).

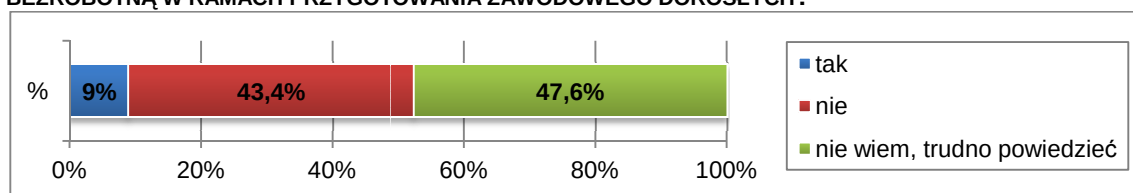
RYСУNEK 37. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH, SKIEROWANYCH PRZEZ URZĄD PRACY DO FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badanie wykazało, iż pracodawcy często nie są zainteresowani przyjmowaniem osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. W ten sposób odpowiedziało niecałe 44% respondentów. Jedynie niespełna 9% ma w planach skorzystanie z tej możliwości (rysunek 38).

RYСУNEK 38. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBĄ BEZROBOTNĄ W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż pracodawcy planują przyjąć 21 osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych (w tym między innymi na stanowisko handlowca, pracownika administracyjno-biurowego, ogólnobudowlanego, księgowego). Wśród wymagań dotyczących kwalifikacji zawodowych, pracodawcy najczęściej wymieniali: doświadczenie, cechy charakteru, obsługę komputera i urządzeń biurowych, prawo jazdy (tabele 26 i 27).

TABELA 26. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Handlowiec	3	23,1%
Pracownik administracyjno-biurowy	2	15,4%
Pracownik ogólnobudowlany	2	15,4%
Księgowy	1	7,7%
Magazynier	1	7,7%
Pilarz	1	7,7%
Pracownik fizyczny	1	7,7%
Pracownik ochrony	1	7,7%
Recepcjonista	1	7,7%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 27. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Doświadczenie	4	30,8%
Cechy charakteru	2	15,4%
Obsługa komputera i urządzeń biurowych	2	15,4%
Prawo jazdy	2	15,4%
Specjalistyczne uprawnienia	1	7,7%
Wykształcenie średnie techniczne	1	7,7%

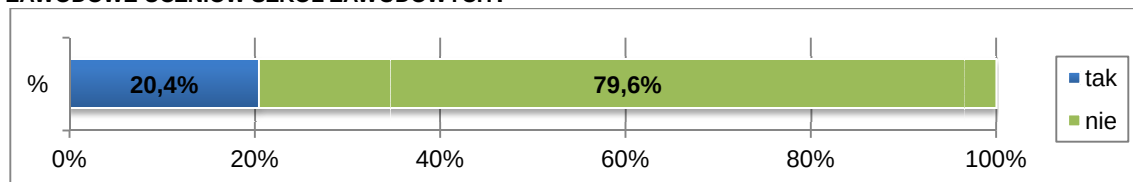
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

8. Praktyki zawodowe uczniów szkół zawodowych

Wśród ogółu badanych pracodawców, tylko 20,4% w ciągu ostatnich 5 lat organizowało praktyki zawodowe dla uczniów szkół zawodowych (rysunek 39).

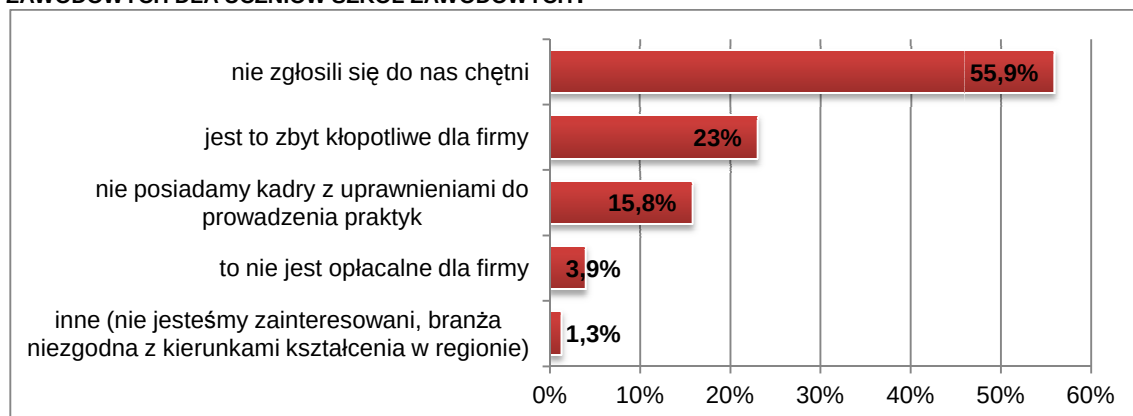
RYСУNEK 39. CZY W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT W PAŃSTWA FIRMIE ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najczęstszą przyczyną nieorganizowania praktyk zawodowych w opinii respondentów jest fakt, iż nie zgłosili się do nich chętni (55,9%). Część przedsiębiorców nie podejmowała takiej działalności, ze względu na to, iż jest to zbyt kłopotliwe dla firmy (23%), lub nie posiada kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk (15,8%). Pozostałe osoby uważają, iż praktyki zawodowe są dla firm nieopłacalne (3,9%), bądź branża, w której funkcjonuje firma jest niezgodna z kierunkiem kształcenia w regionie (rysunek 40).

RYСУNEK 40. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO W PAŃSTWA FIRMIE NIE ORGANIZOWANO PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach nie odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Praktyki zawodowe uczniów najczęściej odbywają się w takich zawodach jak: operator maszyn do obróbki metalu, cukiernik, krawiec, magazynier, stolarz. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 28.

TABELA 28. W JAKICH ZAWODACH NAJCZĘŚCIEJ ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

	n	%
Operator maszyn do obróbki metalu	9	23,1%
Cukiernik	3	7,7%
Krawiec	3	7,7%
Magazynier	3	7,7%
Stolarz	3	7,7%
Fryzjer	2	5,1%
Lekarz	2	5,1%
Operator maszyn do produkcji papieru	2	5,1%
Operator maszyn dziewiarskich	2	5,1%
Spawacz	2	5,1%
Pielęgniarka	2	5,1%
Frezer	1	2,6%
Hartownik	1	2,6%
Kasjer/sprzedawca	1	2,6%
Meliorant	1	2,6%
Odlewnik wyrobów z materiałów polimerowych	1	2,6%
Operator maszyn do przerobu drewna	1	2,6%
Operator urządzeń do produkcji żywności	1	2,6%
Operator urządzeń przetwórstwa surowców gumowych	1	2,6%
Recepcjonista	1	2,6%
Sortowacz materiałów drzewnych	1	2,6%
Operator urządzeń do produkcji drewna	1	2,6%
Piekarz	1	2,6%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

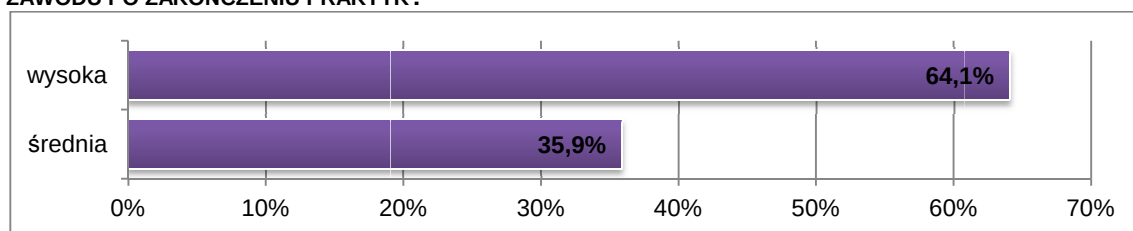
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych pracodawców większość (64,1%) wysoko ocenia praktyczne przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu po zakończeniu praktyk. Średnio natomiast (48,7% wskazań), ocenione zostało przygotowanie teoretyczne uczniów.

Powołując się na wyniki badania, średnia ocena przygotowania praktycznego uczniów wystawiona przez pracodawców wynosi 3,85, natomiast średnia ocena przygotowania teoretycznego uczniów wynosi 2,38¹ (rysunki 41 i 42).

¹na pięcio-punktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo słabe”, a 5 „bardzo wysokie”

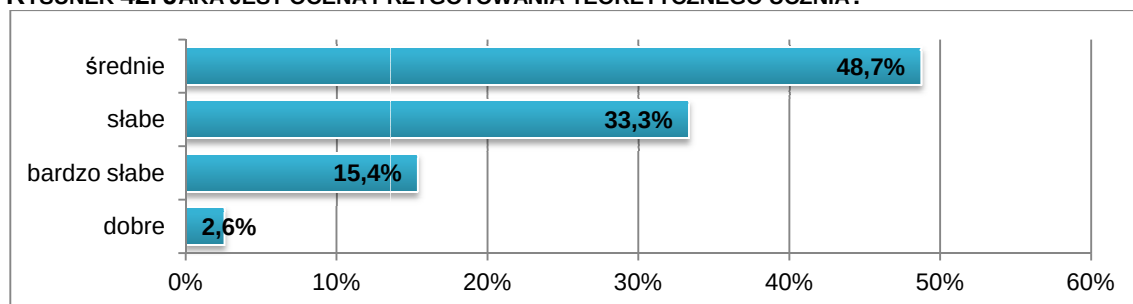
RYСУNEK 41. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA PRAKTYCZNEGO UCZNIA DO WYKONYWANIA ZAWODU PO ZAKOŃCZENIU PRAKTYK?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 42. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA TEORETYCZNEGO UCZNIA?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wnioski i rekomendacje

- ◆ analiza materiału badawczego wykazała, iż w powiecie myśliborskim w większości badanych przedsiębiorców nie planuje się znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Mimo to zauważyć można, że przedsiębiorcy częściej planują zwiększenie zatrudniania, niż redukcję etatów,
- ◆ do zawodów kluczowych w powiecie można zaliczyć :
 - sprzedawcy sklepowi (ekspedienty),
 - przedstawiciele handlowi,
 - ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni,
 - mechanicy pojazdów samochodowych,
 - malarze i pokrewni,
 - piekarze, cukiernicy i pokrewni,
 - stolarze meblowi i pokrewni,
 - kierowcy samochodów osobowych i dostawczych,
 - pracownicy obsługi biurowej,
 - magazynierzy i pokrewni,
- ◆ w większości myśliborskich firm oczekuje się od pracowników wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego,

- ◆ od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w opinii większości badanych pracownicy powinni posiadać takie umiejętności jak:
 - posługiwanie się urządzeniami technicznymi,
 - współpraca w grupie,
 - łatwe nawiązywanie kontaktów ze współpracownikami czy klientami,
 - jasne przekazywanie myśli,
 - logiczne myślenie, analiza faktów,
 - komunikatywność,
- ◆ najbardziej pożądanymi cechami psychofizycznymi u osób zatrudnionych w badanych firmach są:
 - ciągle uczenie się nowych rzeczy,
 - dokładność,
 - zaangażowanie,
 - punktualność,
 - skrupulatność,
 - rzetelność,
 - solidność,
 - uczciwość,
- ◆ przedstawiciele myśliborskich firm w większości zadeklarowali, że pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy, bądź nie ma to dla nich znaczenia. Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to z badania wynika, iż cecha ta uzależniona jest o profilu działalności danej firmy – w badanych firmach płeć pracownika albo nie ma znaczenia, bądź preferuje się zatrudnianie mężczyzn. Biorąc pod uwagę oczekiwania pracodawców odnośnie wieku pracowników – wiek osób zatrudnionych w badanych firmach ma znaczenie. Największy odsetek respondentów zatrudniłby ludzi młodych do 25 roku życia. Badanie wykazało również, iż w opinii większego odsetka badanych ma znaczenie ustabilizowana sytuacja rodzinna, choć na podstawie zebranego materiału badawczego nie można jednoznacznie stwierdzić, że życie osobiste pracowników wpływa na ich sytuację zawodową,
- ◆ największy odsetek badanych firm zadeklarował, że oczekuje aby potencjalni pracownicy posiadali co najmniej 3 – miesięczny staż zawodowy,
- ◆ myśliborscy pracodawcy w większości są zadowoleni z kwalifikacji swych pracowników, choć pojawiały się opinie, iż można by było je rozwinąć,
- ◆ większość przedsiębiorców z badanego powiatu zadeklarowało, iż w ciągu ostatniego roku kierowała swych pracowników na szkolenia, z czego głównym źródłem ich finansowania były środki własne przedsiębiorstwa,
- ◆ większość pracodawców, mimo iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjęcia osoby bezrobotnej skierowanej przez urząd pracy na staż, bądź

przygotowanie zawodowe w firmie, nie korzysta z takiej możliwości . Ponadto badanie wykazało, iż w większości myśliborskich firm nie organizuje się praktyk zawodowych dla uczniów, czego głównym powodem w opinii pracodawców jest brak zainteresowania tą formą pracy ze strony uczniów.

Przeprowadzone badanie i uzyskane wyniki oraz szczegółowe rozpoznanie sytuacji i oczekiwań pracodawców w powiecie myśliborskim pozwoliły na stworzenie rekomendacji, które wynikają z różnego rodzaju danych zdobytych w trakcie procedury badawczej:

Lp.	Wnioski i rekomendacje
1.	Współpraca na większą skalę Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników. Współpraca ta miałaby polegać głównie na obustronnej wymianie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego działania zarówno instytucji rynku pracy, jak i pracodawców (np. internetowa platforma komunikacji między PUP a pracodawcami, newsletter, bieżące sprawozdania z zapotrzebowania pracodawców na określone kwalifikacje czy szkolenia zawodowe, itp.)
2.	Przeprowadzanie na większą skalę szkoleń pracowniczych jako instrumentu motywowania oraz podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz jako element promocji kształcenia ustawicznego stanowiącego dobrą praktykę. Ma to na celu spowodowanie elastycznego podejścia do kariery zawodowej przez zachodniopomorskich pracowników i natychmiastowe reagowanie na zmiany zapotrzebowania lokalnego/regionalnego rynku pracy. Ponadto ważne jest aby uświadamiać osoby starające się o przyjęcie do pracy, jak ważne dla współczesnych pracodawców są cechy interpersonalne.
3.	Dostosowanie oferty szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji szkoleniowych do oczekiwań branżowych zgłaszanych przez lokalnych i regionalnych pracodawców , bowiem ofertę szkoleniową należy konstruować m.in. w oparciu o potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy. Natomiast w województwie zachodniopomorskim brak jest szerszej współpracy między pracodawcami, a instytucjami rynku pracy w tym zakresie.
4.	Szersza promocja szkolnictwa zawodowego oraz specjalistycznego w regionie , w celu uzupełnienia niedoborów kwalifikacyjnych związanych w dużej mierze z deficytowymi zawodami technicznymi (m.in. wsparcie szkół zawodowych w rozwoju ich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym; większy nacisk na przeprowadzanie praktyk zawodowych w celu nabycia zwłaszcza wiedzy i kompetencji miękkich przez potencjalnych pracowników już na etapie ich edukacji na poziomie średnim).

5.	<i>Stały monitoring ogłoszeń o pracę dotyczących lokalnych rynków pracy</i>, w celu sprawnego ustalania trendów i tendencji popytowych, mające na celu jak najlepsze rozpoznanie specyfiki danego rynku, a tym samym rzetelne rozplanowanie podejmowanych na lokalnych rynkach działań związanych m.in. z inwestycjami czy rozszerzaniem działalności niektórych firm.
----	--